

MAJ 1975

la vida espiritual

duhovno
življenje

REVISTA DE LA UNIVERSIDAD
LIVRE

LA MISION DE LA EMIGRACION ESLOVENA

En mayo de 1945, antes de que Eslovenia cayera en la esclavitud comunista, se exiliaron más de 10.000 civiles eslovenos. Se han impuesto la misión de vivir y trabajar por los ideales que ha venerado el pueblo esloveno desde la época de su evangelización: el ideal de la fraternidad cristiana, del orden social cristiano, el reconocimiento de los derechos del hombre, la libertad en la vida social e internacional, la democracia. Se dispersaron por todos los continentes, dando a sus nuevas patrias ciudadanos leales, trabajadores y honestos. Los eslovenos se destacan como sacerdotes, como profesores universitarios y de enseñanza media, como empleados, artesanos, obreros, deportistas y otros.

LAS ACTIVIDADES EN LA ARGENTINA

En la Argentina habia hasta el fin de la segunda guerra mundial alrededor de 20.000 eslovenos, entre ellos una considerable cantidad de refugiados antifacistas. Después de 1947 se establecieron aquí unos 6.000 eslovenos pertenecientes a la emigración política e ideológica. La mayoría vive en el Gran Buenos Aires; un grupo bastante numeroso está en Mendoza. Entre ellos hay alrededor de 70 sacerdotes; los demás ejercen las más variadas profesiones. Cuentan con una comunidad bien estructurada y desarrollan eficazmente su vida cultural en la libertad. Han organizado la enseñanza y tienen diversas asociaciones que cumplen con sus tareas a través de conferencias, conciertos, representaciones teatrales, exposiciones.

Cuando en estos días de mayo y junio de 1975 conmemoramos la tragedia de la nación eslovena, las matanzas masivas y el comienzo de la esclavitud comunista, elevamos nuestra voz ante todo el mundo libre y en nombre de nuestra nación subyugada y reducida al silencio, exigimos para ella el derecho de la autodeterminación en elecciones libres bajo el control de las Naciones Unidas.

Pedimos a nuestros amigos argentinos que nos apoyen en ello y que con nosotros y con todos los hombres bien intencionados y de buena voluntad trabajen para que toda la humanidad respire en libertad y sea partícipe de la bendición del amor fraternal.

Na prvi strani platnic:

Brezje, najbolj obiskana Marijina božja pot v Sloveniji
(foto Ivan Makovec)

Spomin in opomin

Mesec maj je SPOMIN našega odhoda od doma — tisoče rešenih življenj, je pa tudi žalostna obletnica pomorjenih — tisoče izgubljenih življenj za narod na tem svetu. Cvet mladih mož in fantov pa tudi žena in deklet je uničil nekontrolirani bes brezbožnega komunizma. Nepristranska zgodovina bo zapisala, da je bila narodna revolucija tekom druge svetovne vojne, borba med resnico in zmotno, ki se je sprevrgla v bratovsko sovrašтво in razlila smrt po Sloveniji.

Nismo postavljeni za to, da določimo subjektivno krivdo pri nikomur, objektivno odgovornost pa nosijo vsi tisti, kateri so odločili, da se je tek slovenske zgodovine obrnil v tragedijo, katere posledice čutijo bratje in sestre v domovini in begunci razseljeni po svetu. Kakor smo veseli, da smo z begunstvom rešili sebi fizično življenje ter dosegli svobodo, katero med tujci uživamo do današnjega dne — tako smo še bolj srečni, da smo to pot izbrali poslušajoč učiteljstvo Cerkve. Ni to za nas izgovor, ampak ponos odgovornega kristjana.

Ta obletnica nam je pa tudi v OPOMIN, naj služimo resnici tudi v znova urejenem življenju in v blaginji, kakor smo ji služili tedaj v trpljenju.

Ne kličemo na odgovor božje Previdnosti, zakaj toliko našega naroda trpi. Ne zahtevamo od božje Pravice, naj maščuje kri in solze nedolžnih slovenskih žrtev. Prosimo pa božje Usmiljenje, naj nam da milost, da ostanemo zvesti Resnici in Življenju. Prosimo, naj podeli zaslepljenim spoznanje, krivim odpuščanje, mrtvim večni mir. Ni to občutek slabosti ali zavesti krivde, pač pa izraz krščanske vere in ljubezni. Prosimo Boga, naj raztrga vezi brezboštva, katere hočejo vkleniti Slovenijo. S prvimi petki hočemo zadoščevati za vse, kar med nami ni bilo prav in kar je bilo krivice Bogu in Cerkvi v domovini. Dobroto smo užili, skazujmo jo na duši in telesu vsem, ki jo opravičeno od nas pričakujejo.

Marija Pomagaj varuj naš narod v veri in ljubezni!

A. O.

ODHOD

Peter Lodnik je bil vedno bolj utrujen na tej kamniti cesti. Njegov korak je postajal težak, vedno krajši, težje udarjajoč ob neusmiljeno trdoto, ki je odmevala pod njegovimi nogami. Sonce je bilo vroče sredi popoldneva, da se mu je ob obilnem znoju obleka lepila ob telo. Znojne kaplje so enakomerno padale s čela v zemljo, ki jo je puščal.

Dobro, da se je bil na poti pridružil družini, ki se je pomikala z umirjeno in vedno enakomerno hitrostjo. Mož je potiskal voziček na dveh visokih kolesih: na njem je bilo stlačeno njihovo imetje: obleka, povezana v punkeljne, zvite odeje, nekaj posode. Bog ve, če je čisto na dnu te zbrane in pomečkane revščine bila skrita še kaka drobna reč, ki je romala z njimi na pot in ki jim je bila posebej sveta. Na vrhu sta na vsem tem nemo ždela dva otroka, ki bi še ne bila mogla prenašati trde ceste. Malo večje dekletce pa je mati, izsušena ženska s podolgovatim obrazom in z nazaj zavezano ruto na glavi, vlekla za seboj.

Tako je z njimi družno stopal Peter in čisto se je zdelo, da je z njimi enota: družina.

Še dopoldne, ko so bili njihovi koraki bolj prožni, in je bilo potovanje prijetnejše, so veliko govorili. Tako je zvedel od njih, da so že ves teden na poti, da se vedno umikajo zamolklemu nabijanju topov, regljanju strojnic in posameznim grozečim strelom pušk iz gozdov ob cestah.

Bežali so pred vsem tem, kar je bilo grozeče in je pomenilo stegovanje koščenih prstov smrti proti njim. Šli so naprej, a nihče ni vedel kam. Cesta je bila polna: vozovi, avtomobili, pešci, kolesarji, civilni in uniformirani ljudje. Vse je tovorilo svojo revščino, ki jo je na hitro zbralo. Sami zavitki, punkeljni, cekarji, nahrbtniki.

Edino, kar so ljudje čutili podzavestno: ne se ustavljati, ne čakati. Ko so se že odločili za pot, je treba uiti dimu in smrti...

Peter Lodnik je od utrujenosti govoril vedno manj. Težek nahrbtnik se mu je z naramnicami zarezoval v ramena in ga vlekel k tlom. Tudi on si je bil naložil le vsakdanje stvari, le za nekaj dni, vmes pa je vtaknil še knjige, da bi ne prekinil popolnoma s študijem. Še leto mu je

manjkalo, da bi končal pravne vede.

„Presneto me danes zdeluje!“ je potožil mož, ki je na pol sključen potiskal voziček. Potegnili je z roko čez čelo, ki je bilo umazano od cestnega prahu.

Ni se bilo kje ustaviti in odpočiti, kajti zadaj so šli drugi, ki so sprednje potiskali naprej. To je bila nepretrgana vrsta bežečih, ki se je pomikala z vedno isto zmerno hitrostjo. Kdor je izstopil iz vrste, si je potem moral priboriti novo mesto v njej.

„Tudi jaz že klecam,“ je pritrtil Peter možu, a ni hotel biti

on tisti, ki bi se prvi pokazal nezmožen poti.

„Pa počijmo! Midve tudi ne moreva več!“ je zavzdihnila žena in se umaknila čisto ob rob ceste.

Prav tam je bilo nekaj dreves, ki so metale ozek rob skope sence ob lesenem plotu proti cesti. Trava, vsa obložena s prahom, se je prijetno ponujala izmučenim potnikom. Zavili so k plotu, da si opomorejo.

Vsi hkrati so tožili za žejo, kajti sonce jih je bilo prekuhalo in hoja je le še pripomogla k izžetosti.

Maj 1945. Tragična posledica pogodbe v Jalti, kjer je bilo sklenjeno, da bo Slovenija postala vplivno področje Sovjetske zveze. Desettisoči najbolj za vednih Slovencev so morali na trnjevo pot v tujino, da si ohranijo življenje in duhovno svobodo (foto Lojze Erjavec)

„Mama, vode!“ so tožili vsi otroci. „Mama, žejen!“

Komur sta sonce in pot izžgala grlo, zna ceniti kristalno pijačo, ki jo nudi zemlja iz svojih globin.

Na drugi strani plota so opazili ženo z dvema deklicama, sedeče v prijetni senci. Molčale so in gotovo slišale tožbe potnikov. Večja deklica je vstala in odhitela k hiši.

Peter Lodnik, ki je odložil nahrbtnik, si je božal razbolela vroča ramena ter se obrnil k ženi na oni strani plota: „Dobra mati, ali bi imeli malo vode za žejne otroke?“

Žena se je z neprijaznimi očmi ozrla vanj in skozi špranje v plotu motrila voziček in otroke.

„Kam pa greste v tem lepem majniškem dnevu?“ je pobarala naravnost.

„Bežimo... bežimo...“ je žena ob vozičku potožila.

„Čemu pa bežite? Mi ne gremo nikamor! Bežijo samo tisti, ki se bojijo svobode! Tisti, ki imajo grehe in se bojijo dajati obračun zanje!“ jim je s srditostjo očitala naravnost.

„Nimamo grehov, za katere bi se bali polagati račune: stvar je le taka, da vsi ne mislimo enako. Vi po svoje, mi pa po svoje!“ se je mož vmešal v pogovor. „Oprostite nadlegi, če smo vas prosili za malo vode za otroke...“

Deklica se je vrnila z lončkom v roki. Žena se je naglo dvignila.

„Daj sem, Cilka!“ je ukazala

in ji iztrgala iz rok. Zlila je polovico vode v travo in rekla: „To naj bo le za otroke,“ ter pomolila lonček čez plot.

Vsi so ostrmeli. Niso imeli besede na jeziku da bi ji mogli odgovoriti. Otroci so stopili proti njej in stegnili ročice.

Mati jih je najbolj razumela: čutila je z njimi bolečino žeje in ni mogla odbiti ponudbe, čeprav je videla, da ne prihaja iz dobrih rok, še manj iz ljubeznivega srca. Vzela je posodo s trepetajočo roko in razdelila med tri otroke božjo pijačo, ki so jo željno posrebal do konca.

Še preden je odprla usta, da bi se zahvalila, se je trda žena spet obregnila vanje: „Drugi pa je prosite pri onih, katerim ste zvesto služili, pa si ne upate počakati plačila za svoje delo...“

„Glejte, da se vam ne bo jezik posušil za te krivične besede!“ je usekal mož.

„Pa da vas ne bo kdaj sram, ker potrebnemu in žejnemu niste privoščili niti vode, ki vam jo Bog daje zastonj,“ je dodal Peter Lodnik. Pomignil je ostalim, da so se pripravili takoj na pot.

Dolgo so stopali molče po vroči cesti in pozabili na lastno žejo. Nekaj je stopilo med nje, ne vedoč, ali je to bila sramota in razočaranje nad človekom iste krvi ali pa strah pred veliko zlobo, krivico, zaslepljenostjo, ki se je bujno bohotila v tem zmešanem času lažnivega zmagoslavja...

Naslednji majski dan je prehajal v večer.

Peter Lodnik je sam prikrevsal med množico ljudi, živali in vozil s svojim težkim nahrbtnikom pod vrh Ljubelja. Pred predorom se je bilo nabralo toliko ljudi in vozil, da se je vse ustavilo. Le nemške vojaške kolone so počasi kot siva kača izginjale v temnem žrelu predora. Civilni ljudje so bili potisnjeni ob robovih v čakanje.

Peter se je pomaknil pod vejnat mecesen malo više nad tem živim kolobarjem vrveža, sedel s hrbtom naslanjajoč se k deblu ter počival. Iz čutarice je bil srebnil nekaj požirkov vode, da bi se okrepčal.

Nekje globoko v dolini pod njim

je ostal Tržič. Zdaj ga čisto polahko zagrinja pajčolan sivkaste-ga mraka, ki se razteza na vse strani: na vse vasi, hiše in ceste, ki jo je prehodil od Ljubljane in Kranja do sem. Samo do tu gor še ne seže. Tu še vedno rosi zlató drobnih sončnih žarkov, ki zadnji jemljejo slovo od teh pobočij in vrhov.

Kako prav je, da se dolina preliva z mrakom, je pomislil Peter. Tako oči ne vidijo sončne pokrajine, ki se je treba od nje poslavljeti. Zadnja velika grenkoba je sreč olajšana; spomin bo ostal svetel le na sončno zemljo, ki jo je oko spremljalo ob vsej poti, koder je šel korak.

Zaprl je oči: verjeti ni mogel, da ždi tu tik ob meji domovine,

Skupina beguncev na cesti med Kranjem in Tržičem. Z vozom, s kolesom, peš, kakorkoli, le stran od partizanov (foto Janko Mernik)

ki jo bo zapustil še nocoj, morda ponoči ali jutri zarana. Tostran smo mi, na oni strani drugi ljudje, čeprav je tudi tam še naša zemlja. Ob tej misli mu je postalo topleje pri srcu, saj ne gre čisto na tuje, le bolj v nepoznane kraje, kjer bo slišal še kdaj in kje domačo govorico. To bo lajšalo težo tujine: to je tista samotna, ko si čisto neznan med nepoznanimi, ko tvoja beseda ne najde odmeva ob srečanju, kjer je tudi podoba zemlje drugačna, ker je ne moreš ujeti s svojimi čutili. Občutiš hlad, ker ne najdeš dóma, ki bi ti odprl vrata in te objel s toploto in domačnostjo...

Predramil se je šele v polnem mraku, ki je tudi sem gor razpel svoja krila. Zdelo se je, da se je prerivanje pred predorom nekoliko umirilo Vsaj kričanja, joka, rezgetanja konj in bobnenja ni bilo toliko. Noč ogrne s svojo tihoto tudi najboj razdražene duhove, da se stisnejo in pomirijo.

Kjub temu pa se je nemirno in valujoče življenje kazalo v brezštevila lučeh, ki so se gibale, utripale, ugašale in se spet prižigale med množico, ki je bila nagrmdena le za dober seženj pod njim. Sikanje, dviganje in padanje slepečih luči vojaških vozil je delalo to noč strašno. Izgublajoči se strelji, ki so daleč in blizu prebadali noč, so pa dajali slutiti prisotnost nevidnih poti, ki vodijo v tihoto onstranstva.

Beli sij žepne svetilke mu je

grozeče posvetil v obraz. Stresel se je v strahu, kajti čisto sam je bil ob tem mecesnu in krik po pomoči bi zamrl v zamolklem bučanju vretja pod njim. Noči vojnih dni pa so polne vsemogočih presenečenj in nezaželenih obiskov.

„Keine Angst! Keine Angst!“ ga je miril neznanec in zaprl svetilko. „Ste vi Slovenec?“ ga je brž pobaral.

„Slovenec! Ja, Slovenec,“ je Peter pritrdil in tesno mu je postalo pri srcu. Táko vprašanje na samem, dokler ne veš, s kom imaš opraviti, ti dvigne lase pokonci in te oblije z ledeno omrtvelostjo.

„Jaz sem tudi Slovenec!“ se je hotel opravičiti. „Odhajam domov. Bil sem tu spodaj v nacističnem taborišču, ki je razpuščeno. Vidite, nosim, še taboriščno obleko.“ Posvetil je po sebi in Peter je mogel videti belo-črno progaste hlače in jopič na visoki postavi.

V negotovosti in strahu je otdel: varnostni čut mu je pravil, da to ni človek njegove miselnosti, že sam povratek domov ga loči od njega. Tudi ni vedel, če je oborožen. Peter se je pred njim počutil kakor jagnje brez obrambe. Takoj je pomislil, kako bi se skušal izmazati pred njim.

„Zdaj greste gotovo veseli domov, kjer vas čaka družina,“ je povzel Peter veselo, še preden je mož nadaljeval razgovor.

„V resnici sem vesel, da je ko-

nec vojne in se vračam. Vtaknili so me v to taborišče, ker ni bila možna pot dalje v Nemčijo zaradi bombardiranja. Drugače bi bili vsi poginili kje v nemških tovarnah...“

„To je res grozno, biti daleč od doma, delati za podaljšanje vojne, v resnici pa biti z vsemi štirimi proti njej!“ je pribil Peter.

Zdelo se je, da so te besede moža prijetno presenetile, kajti takoj se je predstavil za Antona in sedel k Petru. Ločil ju je le nahrbtnik.

„Ste tudi vi na poti?“ ga je pobaral, ko je obšel nahrbtnik.

„Na poti sem bil, a ne grem naprej!“ se je zvilal Peter. „Saj veste, kako je to: ko vidiš druge,

Maj 1945. Procesija beguncev na poti med Tržičem in Ljubljem. Komunisti v Sloveniji so bili vojaško poraženi. Do oblasti so prišli po zaslugi Stalina, po sklepu tujih velesil, ker so bili v službi komunističnega imperializma
(foto Janko Mernik)

da nekam gredo, še sam odrineš z njimi. Potegnejo te s seboj. Ko pa bolj pomisliš, spoznaš, da si noro počel," ga je prepričeval.

„To se rado zgodi. In sedaj?“ pobara še Anton nezaupljivo.

„Vrnil se bom, a počakal bom kak dan, da ta nora množica odri- ne naprej. Poleg tega sem nerod- no stopil in si v gležnju podvil nogo, da, me precej boli.“

„Pametno storite! Jaz bom od- rinil še nocoj, mislim, da ne bom v nevarnosti zaradi te obleke. Si- cer pa imam v žepu „železo“ za obrambo. Škoda, da ne morete z mano! Na oni strani Kranja sem doma, lahko bi ostali kak dan pri meni,“ je ponujal.

„Ponoči s to nogo sploh ne mo- rem nikamor. Otekla mi je; dru- gače bi se pa skupaj prijetno vračala.“

Tam spodaj se je oglasila fan- tovska pesem: „Delaj, delaj, de- kle, pušeljce!“ V majsko noč se je prelivala, dvigala, pogum v srcih, lajšala in lepšala trenutke slo- vesa od svete domače zemlje.

„To so gotovo domobranci!“ je vzkliknil Anton. „Občudujem jih, da bežijo iz domovine in morejo še peti,“ je dejal.

„So prepričani, da gredo le za kratek čas in se bodo vrnili,“ je odvrnil Peter.

„To so naivni! Slovenijo so za- vezniki dali Titovcem!“ je An- ton poudaril.

„Zakaj so pa vas poslali v ta- borišče?“ se je Peter ojunčil z vprašanjem.

„Nič takega ni bilo! Titovec smo eno noč prenočili in jim sku- hali večerjo. Kaj naj naredim: prišli so v hišo, zasedli hleve in senik... jaz pa čez dober teden v taborišče...“

Ko so fantje prenehali prepe- vati, se je Anton poslovil. Točno je Petru opisal kraj in hišo ter ga povabil, naj se oglasi.

Peter se je oddahnil. Dobro je speljal Antona.

Majniško jutro je srkalo mrak kratke noči vedno bolj. Bledi vr- hovi so se zarisavali na temnem nebu, na vzhodu pa se je svet pre- bujal z novo zarjo v sončen dan.

Tedaj se je Peter Lodnik dvig- nil, vrgel nahrbtnik na hrbet ter prešel na vrhu Ljubelja z gren- kobo v sreču na drugo stran. Nič se ni ozrl na prehojeno pot na- zaj...

(Bo še)

Dr. Jože Krivec

MOLITVENI NAMEN ZA MAJ

Splošni: Molimo, da bi z go- rečim pospeševanjem če- ščenja Matere božje do- segli duhovno rodovitnost svetega leta.

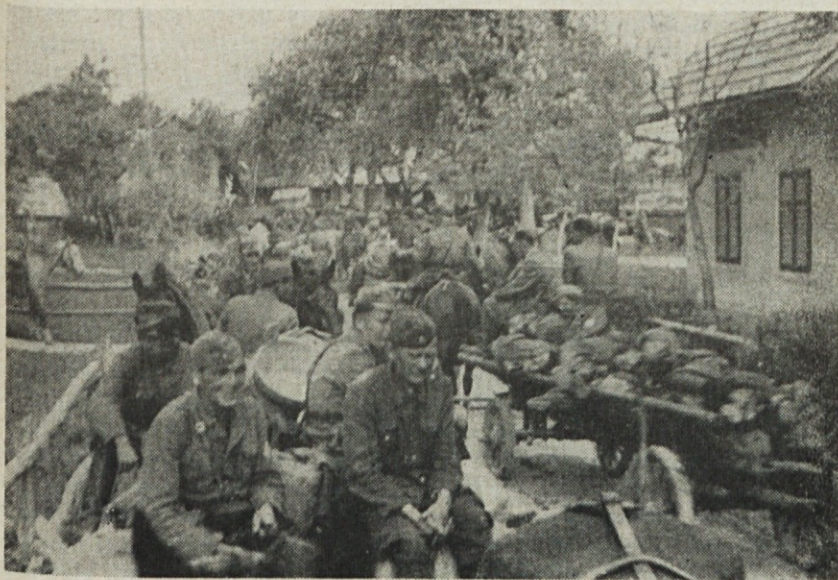
Misijonski: Molimo, da bi narodi Azije in Afrike medsebojno sodelovali v duhu prijateljske in brat- ske sprave.

Nekje je dan

...En cel kos naroda, odrezan od temena do dna, se je vzdignil na pot umika proti planinam, preko planin. S temi tisoči, ki so krenili v nepoznan svet — drugačni rasti, drugačnemu zorenju naproti — in jih je zmagovalec videl lahko le v hrbet, so bili vsi stanovi: preživeli politični vodniki, škof s številno duhovščino, ljudje vseh izobrazbenih stopenj in poklicev — pravniki, šolniki, umetniki, študenti, kmetje in delavci

z družinami, fantje in dekleta — na kolesih, peš, na vozovih.

Razen teh tisočev pa so se ko sivomodre lise strnjeno pomikali proti Karavankam in čeznje še drugi tisoči: domobranski bataljoni, ki jih je nevidno zasenčevala perut otožnega angela. S prevaro vrnjeni z Vetrinjskega polja bodo ti vojščaki, ti fantje in možje prej kot v treh mesecih drug za drugim pokonci prejeli strahotno obhajilo smrti iz zma-

Maj 1945. S civilisti so se umikali na Koroško tudi slovenski domobranci in četniki. Tedaj še niso slutili, da bodo iz Vetrinja zvijačno vrnjeni komunističnim partizanom (foto Lojze Erjavec)

govalčeve roke ter omahnili v jame in brezna domovine. Njihovim ostrmelim svojcem bosta preostala samo jok in molitev; a zgodovinarji bodo čakali, kateri heroj si bo za tisti pokol upal prevzeti odgovornost.

Temelj, na katerem bo stala nova hiša, je bil tako zacementiran. Si je Fronta ob svojem rojstvu želela takšno zmagoslavje?

Najbrž ne.

Toda kaj je mogla s skrajno nepopustljivostjo in oblastiželjnostjo svoje vodilne sile, komunistične stranke, z zastraševanjem, grožnjami, nasilji in umori doseči drugega kot vse domače nasprotnike nagnati v nehoten, za obče gledanje izdajalski položaj: na rodnih tleh pri osovraženem okupatorju, v neizbežno zunanje sodelovanje z njim — in jih potem, na sramotni oder postavljene, zapečatiti. Ali pa v njih vsaj nezaupljivost do sebe same zbuditi?

Tako je nekatere spravila s sveta, druge pa je spravila iz domovine ter jih primorala — razpršene po tujih deželah, pod drugimi zvezdami, v drugačnem podnebjju — pol življenjske moči porabiti za vživljanje v novo okolje in za učenje novih jezikov, prilagoditi imena in priimke tujim pisavam, stati v pozoru ob tujih himnah, žvečiti pelin domotožja, premagovati spomine na Evropo, brezmočno gledati, kako se že kri prvega roda meša s krvjo tujine, obenem pa vedeti:

„Nismo se motili: domovino je doletela nesreča, ki smo se je bali.“

Zdaj je fronta z elito na čelu imela v svojih rokah tisto, na kar je štiri leta noč in dan mislila in za kar ji nobena žrtev ni bila prevelika: vso oblast.

Božanstvo Vsa oblast v imenu vse odgovornosti postavi na čelo institucij svoje najzvestejše. Oni vodijo vzgojne in kulturne zavode vseh stopenj ter usmerjajo tisk, radio, televizijo, gledališče, film. A poglobitna skrb velja najdragocenejšemu: dedičem slave, nadaljevalcem poti.

Njegovi zapovedi sta dve, dasi druga le prvo dopolnjuje: „Spoznavaj in uživaj ta svet! Ne glej drugam in drugače ko predse in vodoravno, saj zgoraj in onkraj ni nič!“

To zlato božanstvo podkupuje ali duši nasprotnike in nagraja slavilce. Zgradi si svetišča, kapelice in znamenja ter uvede praznike, svečenike in liturgijo po svojem okusu, v svoje poveličanje, v kajenje svojemu imenu.

Uradni zgodovinarji vejo, kaj so dolžni: učiti resnico, ki je povolji božanstvu — in je lahko laž ali polresnica — a vsako drugo zamolčevati. Pa tudi varuhi zakona, po katerem se je podanikom prepovedano „vznemirjati“, budno pazijo, da ne bi iz gladke sive stene preopazno pognali bledordeči nageljčki drugačnosti.

Kristjana, ki sta oblast še posebno pogosto imela v mislih — To-

ne Fajfar in Edvard Kocbek — nista bila med vojvodi, ki so na žrebcu zgodovine slovesno vjezdili v Ljubljano: opravljala sta vsak svojo službo v beograjskem zatišju. Nista torej užila sladkost devetomajskega triumfa. Prvi je z mnogimi tovariši šel do kraja, sprejel je novo vero in stopil v novo cerkev. Drugi je osamljen izpil žolč poraza in ostal živa priča petletja, ko se je podoba prihodnosti spočela s pesmijo in sanjami ter končala s solzami srca.

Ako namreč dvajset do trideset tisoč bratov in sester enega najmanjših evropskih narodov iz odpora, protesta ali straha pred osvoboditelji vse pusti in se umakne v tujino, a tisoči drugih, ki ne zmorejo ločitve ali so že v pasti, sklonijo hrbet in glavo ko pred neurjem, zagrne slavlolik zmage senca in ostane na njem.

Senca pa spričuje, da je nekje luč.

Vinko Beličič

(Nekje je luč, založil Tabor, Trst, febr. 75)

Maj 1945. Pred ljubeljskim predorom. Še nekaj korakov in — z bogom, Slovenija! Mnogi so jo zapustili za zmčaj. Še nikdar v slovenski zgodovini ni zapustilo domovine toliko naših ljudi. 4 leta komunističnega divjanja in moritev je bilo zadosti, da je slovenski človek prepoznal pravi obraz „Osvobodilne fronte“ n jo odklonil. Kasnejši pokol vrnjenih domobrancev je le še potrdil pravilnost spoznanja in odločitve (foto Lojze Erjavec)

Ob 30 - letnici:

Pogled nazaj, pogled naprej

Imamo dve vrsti ljudi: take, ki v vsem našem 30-letnem zdomskem življenju ne vidijo ničesar pozitivnega, dobrega in uspešnega, ki so polni jedke kritike vsega, kar se je, oziroma kar se po njihovem mnenju ni napravilo. Z gorjačo udarjajo po vseh, ki desetletja javno delajo, češ da je bilo vse to delo napačno ali skrajno pomanjkljivo in zavoženo. Na drugi strani pa imamo ljudi, ki vidijo vse zdomsko delovanje v čarobnih barvah, vse je tako odlično, da bolje biti ne more.

Seveda nimajo prav niti prvi niti drugi. Ni vzroka, da bi risali stanje naše emigracije v črnih barvah in ga označevali celo za polom. Prav tako ni vzroka za risanje tega stanja v čudovito svetlih barvah in govoriti, da smo najboljši in najbolje organiziran narod. Resnica je — kakor se to sploh redno dogaja v življenju — v sredi. Nismo najslabši in tudi ne najboljši. Ni potrebno, da obupujemo nad samim seboj in tudi ni na mestu, da kujemo sami sebe v zvezde.

Oglejmo si na kratko, kako je pravzaprav z nami!

Naše versko življenje

Kako je z našo vero? Verskega življenja emigrantov ne smemo primerjati niti s tistim med vojno doma niti s tistim v taboriščih ali v prvih letih po preselitvi iz taborišč. To so bili izredni časi, težki časi, ki človeka zbližajo z Bogom in tudi s svojim bližnjim. Naš čas sedaj je bolj podoben predvojnemu stanju v Sloveniji in smemo torej sedanje versko stanje med nami primerjati s stanjem v tistih predvojnih časih.

Ta primerjava je za našo emigracijo — po 30 letih zdomstva — kar dovolj ugodna. Velika večina je verna, ne zaradi pritiska okolja, kar se je večkrat dogajalo doma, ampak je verna iz prepričanja, prostovoljno. Slovenska služba božja je v zdomstvu dobro organizirana, čeprav zaradi raztresenosti rojakov po raznih krajih ne more zajeti vseh ljudi;

ti se pa udeležujejo španske službe božje. Težko bi bilo reči, da so bile v pogledu verskega življenja doma pred vojno razmere boljše. V primeri s sedanjimi razmerami doma, ko se povprečno 35% Slovencev udeležuje verskega življenja, pa smemo mirno trditi, da je ta odstotek med zdomskimi Slovenci precej večji.

Verskih in na pol verskih publikacij je kar precej in so na primerni višini. V Argentini izhajajo: mesečnik Duhovno življenje z mladinsko prilogo Božje stezice, tednik Oznanilo, mesečnik Katoliški misijoni, občasno izhaja Baragov vestnik. V Združenih državah Amerike izhaja mesečnik: Ave Maria, v Kanadi

Maj 1945.
Na Ljubelju.
Prehod skozi predor
je za tisoče Slovencev
pomenil življenjsko
rešitev
(foto Janko
Mernik)

Božja beseda, v zahodni Evropi
Naša luč, v Avstraliji Misli. Poleg teh so še razni manjši lokalni listi. — V teku 30 let je izšlo tudi lepo število verskih knjig, kar tudi dokazuje živo versko zavest.

Kulturno delo

Kakšne so razmere med slovenskimi zdomci na kulturnem področju? Tudi tukaj imamo ljudi, ki trdijo, da edino zdomstvo ustvarja kulturne vrednote in da je vse tisto, kar delajo doma, brez vsake vrednosti. Taka samohvala nikakor ni na mestu. Priznati je treba, da se povojna slovenska emigracija zelo trudi, da bi bila tudi na kulturnem področju živa in ustvarjalna, toda izrednih, svetovnih kulturnih del ne more ustvarjati, ker zato niso dani zadostni pogoji (zlasti materialni).

Za slovensko kulturno delo v zdomstvu je zelo zaslužna Slovenska kulturna akcija, ki v Argentini že 20 let izdaja kvalitetna dela (knjige, splošnokulturno revijo Meddobje, informativni mesečnik Glas) ter organizira kulturna predavanja, gledališke predstave, razstave in pod. — Manjka pa v zdomstvu poljudna, družinska revija — nekaj podobnega kot je bila celjska Mladika ali kot je sedanja tržaška Mladika. Bilo je nekaj poskusov v tej smeri (npr. Slovenska beseda, ki jo je izdajal pokojni svetnik Karel Škulj), pa so sčasoma zamrli.

To pomanjkljivost skušajo popraviti verske publikacije s tem, da prinašajo tudi leposlovje in poljudno znanstvene članke.

Kot neko posebnost v zdomstvu moremo označiti revijo „Družabno Pravdo“, glasilo istoimenske organizacije, ki se peča s socialno problematiko v smislu katoliškega socialnega nauka. Posebnost sta tudi glasili bivših protikomunističnih borcev „Tabor“ in „Vestnik“ s pestro vsebino, ki sega tudi na leposlovno področje. S pretežno političnimi vprašanji se pa še bavi londonski „Klic Triglava“.

Med izrazito kulturno delo spadajo knjige, ki jih poleg Slovenske kulturne akcije izdajajo razne založbe in tudi posamezniki v samozaložbi. Posebno omembo zasluži Zbornik Svobodne Slovenije, o katerem moremo brez pretiravanja reči, da je edinstvena knjiga slovenske emigracije. — Za medvojno zgodovinopisje pa ima velike zasluge dr. Filip Žakelj, ki je izdal že vrsto knjig iz tega področja (poleg tega je izdal tudi več verskih knjig).

Vendar je treba priznati, da zadnja leta peša izdajanje slovenskih knjig med zdomci, zlasti leposlovnih. Skoraj nerazumljivo je, da izide tako malo slovenskih knjig v Združenih državah Amerike, kjer vendar živi mnogo Slovencev in kjer bi gotovo bila zadostna sredstva na razpolago za natisk knjig. V glavnem zalaga

zamejstvo (Primorske, Koroška) s knjigami zdomske Slovence.

Značilno za slovenske emigrante (predvojne in povojne) pa je, da so takoj po prihodu v svoja stalna bivališča ustvarili svoje lastne časopise, ki so mnogim ljudem edina slovenska duševna hrana. Edini slovenski dnevnik v zdomstvu (ustanovljen že pred vojno), je sedaj Ameriška domovina. Tedniki pa so: Amerikanski Slovenec (ustanovljen tudi že pred vojno), Svobodna Slovenija in Oznanilo; 14-dnevnik je Sij slovenske svobode; mesečniki so: Klic Triglava, Slovenska država, Zanja, Mladinska vez, že prej omenjeni Glas Slovenske kulturne akcije. Občasno izhaja Smer v slovensko državo.

Pomanjkanje materialnih sredstev hromi zdomsko kulturno delo. Čudno je to, da je med zdomskimi Slovenci kaj malo mecenstva. V tem oziru so nam nekatere druge emigrantske skupine lahko za zgled. Udomačil se je pregovor: Kdor ima denar, nima smisla za kulturo. Seveda to ne velja za vse. So tudi častne, toda zelo redke izjeme.

Hi kulturnemu delu spadajo tudi kulturne prireditve. Večkrat slišimo, da večina naših prosvetno-kulturnih prireditev ni kvalitetnih in da so skoraj vse prireditve le družabnega značaja. Deloma so te trditve resnične, to pa zato, ker skušamo meriti naše prireditve po domačih merilih, kjer so bile čisto druge razmere.

Maj 1945. Ljubelj. Kratak počitek in poslednji pozdrav ljubljeni domovini, ki jo bo preplavila komunistična strahovlada (fot. Janko Mernik)

Država je vzdrževala gledališča, podpirala kulturno delo, vzdrževala državne knjižnice, muzeje itd. Tukaj sloni vse javno — tudi kulturno — delo zgolj na idealizmu in požrtvovalnosti posameznih članov. Če so kljub temu nastopi nekaterih pevskih zborov in gledaliških družin na dostojni višini, je to pripisati neizmerni dobri volji nastopajočih.

Ni pa nobeno slabo znamenje, ki bi ga bilo treba grajati, ako je med našimi rojaki mnogo družabnih prirediteljev. Nekateri se zgledujejo nad „kolinami“. To je vendar naša folklor in spomin na domovino. Dr. Odar je zapisal, da je „domača družba v tujini koristna in v mnogih ozirih potrebna,“ tudi „takrat, kadar domača družba ni nič več kakor le domača zabava“. In še to je zapisal dr. Odar: „Če bi torej domača družba ne bila nič drugega kot le veseljaška ustanova, nekaka pivska bratovščina in priložnost za medsebojno spoznavanje fantov in deklet, bi bila koristna.“ Zato so številne družabne prireditve v zdomstvu znak živnega slovenstva, znak hrepenenja po domovini. Bodimo tudi teh prirediteljev veseli in gojimo jih!

Naše šolstvo,

Tudi slovensko šolstvo je del našega zdomskega kulturnega življenja. V veliki meri je ohranjanje slovenstva v zdomstvu odvisno od slovenskih šol; brez

teh bo slovenstvo usahnilo in umrlo. Zato spada skrb za slovenske šole med naše glavne skrbi. Pomen slovenskega šolstva so takoj po nastopu begunske poti spoznali naši šolniki (najizmed številnih šolnikov navedem imenoma samo enega — ravnatelja Marka Bajuka), ki so že v taboriščih organizirali osnovne in srednje šole in ki so takoj po prihodu v kraje stalnega bivališča organizirali slovenske šolske tečaje, sprva osnovnošolske, nato pa tudi srednješolske. Jasno je, da ti tečaji ne morejo nadomestiti popolnih slovenskih osnovnih in srednjih šol, vendar imajo velik pomen za ohranitev slovenstva, za gojitev slovenske zavesti, za boljše znanje slovenskega jezika in slovenskih pesmi — seveda le, ako dobivajo otroci v domači družini podlago in veselje do slovenščine. Če kdo zasluži veliko zahvalo za svoje javno delovanje v zdomstvu, potem so to naši požrtvovalni šolniki, ki že 30 let brezplačno poučujejo na naših šolah.

Izreden pomen imajo slovenski dijaški domovi (Adrogué, Lanús), ki nudijo mladini mnogo večjo slovensko vzgojo (in tudi sicer dobro vzgojo), kot jo morejo nuditi šolski tečaji. Ne vemo, zakaj se v ZDA in v Kanadi niso ustanovili taki zavodi. Morda je še čas, da se ustanovijo in pomagajo pri vzgoji slovenskega inteligenčnega naraščaja.

Naše gospodarsko stanje

Oglejmo si še gospodarsko področje. Dr. Urbanc je napisal odlično poročilo o gospodarskem stanju Slovencev v Kanadi. Ta slika velja več ali manj za vse povojne emigrante po vseh kontinentih, ki so pokazali na gospodarskem področju izredno marljivost. Skoraj ni družine brez lastne udobne hiše. Povprečen zaslužek slovenskih emigrantov je v vseh državah, kjer so se Slovenci naselili, nad povprečnim zaslužkom domačinov. Ustanovilo se je mnogo obrtnih in tudi nekaj večjih industrijskih podjetij, in mnogi Slovenci so v vodstvu velikih — tudi svetovnih — podjetij. Ti uspehi bi bili še večji, ko bi slovenski zdomci ne bili tako veliki individualisti, precej nezaupni in brez večjega smisla ali poguma za skupne akcije (družbe). Z združenimi močmi bi se dalo gotovo še kaj več doseči.

Čast nam delajo naše kreditne zadruge, ki imajo veliko število članstva. Zadržno miselnost smo prinesli Slovenci iz domovine in to nam sedaj zelo koristi.

V tej zvezi naj omenimo lansko razstavo slovenskega podjetništva — Exposlov 74 — v Buenos Airesu, ki je nazorno pokazala, kaj smo Slovenci že dosegli na gospodarskem področju. Priporočamo Slovencem v ZDA, v Kanadi in v Avstraliji, da na podoben način pokažejo domačinom, kaj slovenska podjetnost zmore. Take

razstave ne prinašajo samo gospodarskih koristi, ampak tudi utrjujejo slovensko ime v svetu.

Ob sklepu tega kratkega pregleda moremo ugotoviti dobre in pomanjkljive strani našega zdomskega življenja. Ponavljam, da ni na mestu pesimizem in zabavljanje na slovensko emigracijo. Bilanca tridesetletnega dela je aktivna. Toda ob še večjem sodelovanju vseh zdomskih Slovencev bi lahko bila še bolj aktivna. Zato pa se ob vstopu v četrto desetletje življenja v zdomstvu še močnejše potrudimo za slovenski napredek na vseh področjih našega udejstvovanja.

Rudolf Smersu

Domov

Žejen sem domače prsti, —
prav v srce mi je suhó. —
Kdaj se bom sklonil nad njo
in jo vzal med prazne dlani?

Kdaj bom spet ogenj prižgal,
pobožal tiho slamni krov,
poljubil hleb in dobro sol
in se pod lesenim stropom naspal?

Kdaj bom šel spet v čebeljnak
in pipo nažgal in božal psa,
bredel z roko med zrni prosa,
sanjal ob sodih pod mrak?

Prenesi me, Bog, na rodna tla,
tja, veš, kjer hruška medi,
tja, veš, kjer so bele noči,
tja, kjer je solz kot zvezdá.

Janko

Ozrimo

v
se

na

to

v
sončno

se

stran!

Letos poteka 30 let, odkar smo tisoči odšli od doma v begunstvo in potem v emigracijo. Poteka tudi 30 let, odkar so se komunisti doma polastili oblasti in od tedaj nepretrgoma ukazujejo in gospodarijo slovenskemu narodu. To obletnico bodo slovesno obhajali in prikazovali svoje uspehe in dosežke v teh letih. Hoté ali nehoté jih bodo morali poslušati. Vladajoči bodo še posebej prepričani, kot vedno, da človek živi samo od kruha in tvarnih dobrin. Res je, da človek živi od kruha, toda ne samo od kruha in to prav zato ker je človek. In o tem življenju, ki ni samo od kruha in ga oni niso sposobni dati, bodo molčali. Življenja duha in njegove svobode, življenja po veri, nihče ne bo omenil, ker ga zanikajo. Ker pa to življenje in hrepenenje po svo-

bodi obstaja in bo obstajalo, se za trenutek ustavimo pri njem in pogledjmo, kaj raste in zeleni doma v teh dolgih jesensko hladnih in zimsko mrzlih letih. Samo drobec tega življenja pogledjmo.

Predvsem o tem bodo molčali

Uradne statistike bodo prikazovale, koliko se je zvišala proizvodnja, zgradilo tovarn in asfaltiralo cest ter podobno. Gotovo je to napredek, a ni vse. Nihče pa ne bo povedal, da je bilo v teh 30 letih v Sloveniji posvečenih približno 1.500 novomašnikov ali 50 letno. Morda za Slovenijo v svobodi to ne bi bilo nič posebnega, v razmerah pa, v katerih se verni in Cerkev nahajajo, so te številke izrednega pomena. Povedo nam, da verni in Cerkev živijo in delajo. Če te številke primerjamo s podobnimi v drugih deželah, tudi v svobodnem svetu, vidimo, da je Slovenija med prvimi narodi sveta. In to je veliko.

Po uradnih podatkih (Mesečni statistični pregled SR Slovenije št. 9, str. 54, Ljubljana 1974) je imela ljubljanska teološka fakulteta z oddelkom v Mariboru v prvem semestru akademskega leta 1973/74 313 slušateljev. Ta številka predstavlja 1,34 odstotka slušateljev višjih in visokih šol v Sloveniji.

Podatki so v podrobnosti razporejeni po občinah. Izmed 60 občin, na katere je sedaj upravno razdeljena Slovenija, le župnije na

območju šestih občin v tem akademskem letu niso imele nobenega bogoslovca. Zato jih pa druge imajo več. Največ bogoslovcev imajo župnije na območju občin Lendava in Ptuj in sicer po 25. Za občino Lendava ta številka predstavlja 15,62 odstotkov slušateljev višjih in visokih šol, za občino Ptuj pa 5,55 odstotkov. Obe sta v severno vzhodni Sloveniji, deželi salezijancev in minoritov.

Morda te številke res niso naj-

bolj važne, ker je za njihov dosežek potrebno veliko več. To nam lahko konkretno in oprimpljivo pokaže primer kaplana Janeza, ki kaplanuje v ljubljanski škofiji. Bli je ateist, vera se mu je zdela nekaj smešnega. V počitnicah leta 1967 ga je veren prijatelj povabil na svoj dom. Janeza je vernost prijateljewe družine prevzela, začel se je zanimati za vero in postal duhovnik (glej Ognjišče št. 6, str. 7 in naslednje, Koper 1974). Pra-

Maj 1945.
Vetrinjsko polje.
Čeprav v največjem
pomanjkanju, brez
najpotrebnejšega,
so begunci
zadovoljni. Ostali
so vsaj pri
življenju. Nekaj
dni kasneje je
ta smeh zamrl.
Domobranci niso šli
v Italijo, kot je
bilo rečeno,
ampak v Titovino,
v strašno mučenje
in smrt
(foto Janko Mernik)

ktična vernost in dobrota družine sta premaknili goro nevere v mlademu človeku. To živo priča, da na slovenski zemlji živijo dobri ljudje. Večina jih je dobrih. Ta dobrota se ne izraža v erotizmu in naturalizmu, kot ju rad opisuje Miško Kranjec in drugi, ampak v plemenitih prizadevanjih za dosledno krščansko življenje. O teh dobrih ljudeh bodo molčali.

Dve fronti

Za ohranitev plemenitosti v življenju se je treba vedno truditi. Dobro je vedno ogroženo od slabosti človeka samega in okolja. Boriti se mora z zlom, odkar obstaja svet. Nihče ne stoji nikoli tako trdno, da ne bi lahko vsak trenutek padel, so nas učili pri katekizmu. Zato sta potrebni vedno budnost in čuječnost.

Osebnostna borba med dobrim in zlom je bolj intimna, manj opazna. V skupnosti, v narodovem življenju, je bolj odprta in vidna, večkrat je v ospredju. Zgodovina slovenskega naroda nam to potrjuje. Za naše čase je to borbo skoraj preroko napovedal nadškof Jeglič tik pred drugo svetovno vojno. Kmalu po njegovi smrti so nastopili tisti odločilni trenutki, ko se je moral in se še mora slovenski človek vsak dan znova in znova odločati med svobodo duha in suženjstvom materializma. Obstajata dve fronti, slovenska Cerkev in obstoječi totalitarni režim. To današnja slovenska realnost

nam potrdijo tudi naslednje besede: „Cerkev se iz eksistencialnih razlogov ne more odreči poseganju v celoto družbenega dogajanja, pa tudi noče iz čisto socioloških razlogov, kot družbena institucija, ki mora imeti vedno svoja stališča, če želi v družbenem življenju sploh biti prisotna in delujoča, to pa je pogoj njene eksistence. Zato ne sprejema tiste interpretacije svobode delovanja religiozних organizacij, ki delovanje omejujejo na najožje religiozno področje, se pravi na obredje in religiozno razlago o t. i. zadnjih stvareh. Tako katoliška Cerkev kot socialistična država torej ne odstopata od svojih teženj k univerzalizmu, ne glede na to, da obe, še posebno socialistična država, spreminja te oblike svoje prisotnosti v družbenih odnosih. Iz tega lahko sklepamo na to, da odnosi med državo in katoliško Cerkvijo pri nas niso nikakor stabilizirani, stopnja medsebojne prilagojenosti ni tolikšna, da bi lahko zanesljivo in s trdnimi sociološkimi argumenti ter dejstvi trdili in dokazovali, da so integrativni procesi med cerkvijo in državo minili... (Zdenko Roter, Odnosi med državo in katoliško cerkvijo v SFRJ, Teorija in praksa, št. 7—8, str. 793, Ljubljana 1974.) Te besede marksista so priznanje slovenski katoliški Cerkvi, a obenem nam tudi pokažejo njeno trdo življenjsko realnost.

Dandanašnja borba je zelo ostra. Ne vrši se v znamenju neke

farške gonje ali ločitve duhov, kot si jo je za svoj čas zamislil Mahnič. Je veliko hujša in močnejša. Samo ena stran lahko polni časopise in revije s protiversko propagando in ima na razpolago vsa sodobna sredstva družbenih občil, druga pa mora pod silo diktature molčati. Toda govori z zaprtimi usti, molk se spreminja v mogočen glas in krik po svobodi in pravici, nihče ga ne more zadušiti. Je to klic množice vernih, izraz njihove volje in pravice do življenja. Ivan Pregelj je v času med dvema vojnama napisal o borbi koroških Slovencev za Mohorjevo v Celju večernice „Umreti nočejo“. Takrat mu je Josip Vidmar v Ljubljanskem Zvonu po krivici očital, da je pesimist, da

slovenski Korošci zaslužijo kaj boljšega. Če bi Pregelj še živel, bi lahko napisal o življenju v današnji Sloveniji druge večernice, da bi se tudi nasprotnikom zdele optimistične, morda z naslovom „Živeti hočejo, živijo!“ Da, na slovenski zemlji še živijo verni in poštene ljudje.

Narod bo ostal sam

Če je posameznik osamljen, je hudo, še hujše je, če to zadene narodno skupnost. Drugi videc slovenske bodočnosti dr. A. Korošec je ob začetku druge svetovne vojne napovedal, da bo slovenski narod zadela huda nesreča, in v tej nesreči bo ostal sam, brez vodnikov, le Marija Pomagaj bo

Leto 1945. Slovenski begunci na Vetrinjskem polju. Izgubili so premoženje, izgubili predrago domovino, niso pa izgubili življenja in svobode
(foto Janko Mernik)

z njim. Po cvetni nedelji 1941 se je ta napoved uresničila. Narod je ostal sam, brez prijateljev, razkosan, preganjan, zaničevan. Toda zaupal je vsa vojna leta, skozi vseh doseganjih trideset povojnih let. Najbrž se od časov, ko so naši predniki postavljali cerkvice na gričih in holmih ter znamenja na potnih križiščih, v Sloveniji ni toliko romalo, prisilo in zahvaljevalo kot danes. Romajo v krajevna in narodna Marijina svetišča, romajo v Marijina svetišča v tujino. Ni težko uganiti, da poleg svojih osebnih potreb prosijo tudi za slovenski narod in Cerkev. Najbrž tudi noben narod ne roma v teh časih toliko in se zateka k Mariji kot ravno slovenski. (Glej obvestila v Družini skozi leto 1974.) Morda se lahko išče primerjave samo pri Poljakih.

Pokojni škof Rožman se je odločil zgraditi Marijino svetišče v Šiški, nadškof Pogačnik ga je posvetil 8. 9. 1974 v Kosezah kot romarsko svetišče Ljubljane. V pridigi je dejal: „Imam še eno željo, da bi ta cerkev postala romarska, saj je posvečena Materi božji. Sem naj bi prihajali vsaj ljubljanski romarji in tu prosili za ohranitev vere in medsebojne krščanske ljubezni.“ (Družina, št. 35, str. 2, Ljubljana 1974).

V povojni dobi so slovenski verniki obnovili veliko svetišč, primerno in umetniško prilagodili obstoječa novim liturgičnim predpisom, zgradili v razmeroma zelo kratkem času nova, v kolikor so

za to dobili potrebna gradbena dovoljenja. Vzporedno s tem so izdali kljub oviram veliko knjig, izdajajo revije in verski tednik, prevedli so in izdali koncilске dokumente in papeške okrožnice. Ali ni to veliko za razmere, v katerih so, vredno občudovanja!

Kri mučencev, seme novih kristjanov

Pri vsem tem se pa nehoti postavi vprašanje, odkod vse to doma zmorejo, odkod toliko moči, da že toliko let dosledno in odločno vztrajajo? Delni odgovor že imamo, nepretrgoma zaupajo v Marijino pomoč. Dodatni pa je, da v slovenski zemlji počivajo deset-tisoči, ki so dali življenje za svoje prepričanje. So padli kot seme v slovensko zemljo, strohnili in tako dali življenje novim kristjanom. Iz knjige življenja vemo, da če zrno ne pade v zemljo in ne strohni, ne požene klice in ne obrodi. Oni so padli v to zemljo in njihova žrtev rodi blagoslov grudi, ki so jo ljubili. Ostali so tam, kakor so izpovedovali s pesmijo iz mladostnih grl, „da sinovi smo Slovenije, slavne naše matere“. Bili so ji zvesti do konca in ker je mati samo ena, niso iskali mačehe.

Junaki, katerih žrtve kličejo blagoslov na slovensko zemljo, so svoji zvestobi materi Sloveniji dodali še prošnjo, „da v slogi bratski hvali naj Boga vsa Slovenija“. Tej prošnji je v teh tri-

desetih letih še najmanj ustreženo. Po človeško gledano je skoraj nemogoče. Taki smo ljudje. Toda človeška gledanja niso dokončna. Vse človeško je podvrženo razjedanju časa in rje. Pride čas, ko mogoče postane mogoče. Pridejo drugi ljudje, nove generacije.

V bodočnosti, Bog ve kdaj, se bodo tisti na slovenski zemlji, ki pravijo, da so Učenci, napotili v Emavs, da bodo tako lahko zvedeli, da je po velikem petku že prišla velika noč, zmagoslavje. Savli, ki danes preganjajo na slovenskem Cerkev božjo, se bodo napotili v Damask, da se srečajo z milostjo in postanejo Pavli. Vsa-ka stran v drugo smer more na-

praviti velik ovinek za veliko stvar. Morda v nasprotju z vsako človeško logiko. Do velikih dejanj se navadno nikoli ne pride direktno in pričakovano. Duh veje, tam kjer hoče in kadar hoče. Bodimo pa prepričani, da bo prošnja mučencev uslišana.

Vsi pa, ki smo raztreseni po svetu, ostanimo vedno zvedu junakov in mučencev, ter ob tej tridesetletnici recimo nekako s Cankarjem: vse blagoslove tebi, slovenska zemlja, in dobrim ljudem, ki nosijo težo dneva in ohranjajo tvoj krščanski in slovenski obraz.

Avgust Horvat

Sen o vrnitvi

Ko boš, tujina, vso mi kri izpila,
ko neizgovorjena bo beseda
prišla kot ogenj mi na usta blede,
bo davna želja domu me vrnila.

Na srce dal prsti bom kot zdravila,
sprejel me vase bo pozdrav sosedu,
spoznala na planini me bo čreda
in v duši bo zaplala nova sila.

Okusil spet bom sok planinskih trav,
— spomini nanj skelijo kakor rane,
ki jih zastrupil dolgih cest je prah.

Domači kraj, kako mi spet boš drag!
Kako bom ljubil gore razkopane,
dokler ne bom nad njimi tih zaspal.

France Balantič

Skof Rožman in molitev za narod

Še preden je ljubljanski pomožni škof dr. Rožman prevzel vodstvo škofije, je na sestanku dekanov, 12. junija 1930 ugotovil, da Slovenci za svoj narod sicer delamo, premalo pa zanj molimo. Na sestanku pa je govoril kot zastopnik škofa Jegliča v škofijskem svetu Katoliške akcije. Rekel je dobesedno: „V zavesti, da je zlasti v naši dobi molitev za javne zadeve naroda pozabljena stvar, je škofijski odbor skušal po naših verskih listih organizirati posebno molitveno akcijo.“

To točko svojega škofovskega programa, da je za narod treba moliti, je škof Rožman izpolnjeval prav do svoje smrti. Čim večje so bile stiske, tem bolj je škof Rožman za narod molil in naročal duhovnikom in vernikom, naj tudi oni za narod molijo.

1. Ko je Hitler Avstrijo priključil nemškemu rajhu, je škof Rožman sporazumno z mariborskim škofom dr. Ivanom Tomažičem pozval svoje vernike, naj molijo za domovino. Na vrhu Karavank je zavihrala zastava s kljukastim

križem. Sovražnik je bil že na mejah slovenske domovine. Na zahtevo Beograda, posebej zaradi posredovanja notranjega ministra dr. Antona Korošca, sta morala oba škofa poziv k molitvi preklicati. Vlada v Beogradu se je bala, da bo Hitler na tako javno molitev sovražno reagiral. Tedaj je škof Rožman v vladni palači v Ljubljani, kjer mu je ban dr. Natlačen sporočil željo vlade, odgovoril: „Bom pa jaz molil za Slovence, pa če si zdrgnem kožo s kolen.“

2. Škof Rožman se je tega sklepa držal. Njegov osebni stražnik med vojno, danes duhovnik v Združenih državah, je ob četrti obletnici škofove smrti zapisal: „Ko bi človek mogel zbrati vse ure, ki jih je pokojni škof preklečal pred Najsvetejšim, bi gotovo šle v leta; koliko rožnih vencev je šlo preko njegovih ustnic; koliko križevih potov je premišljeval, ve le Bog.“ — Neki osebi, ki je bila pri škofu v avdienci, preden je šla na duhovne vaje, je priporočal, naj molitve in žrtve tistih dni daruje predvsem za blagor našega naro-

da. Ko mu je obljubila, da bo njegovo prošnjo izpolnila, je dostavil: „Meni je blagor naroda, predvsem njegov večni blagor, prva in glavna skrb.“ Isti osebi je nekoč zaupal, da gre zvečer po končanem delu — in tega je imel vedno silno veliko — v kapelo, kjer vztraja v molitvi, dokler ga zaspanost ne prisili k počitku, in to pozno v noč. Tako je delal posebno med vojno.

3. Ko mu je v prvi polovici aprila leta 1945 nekdo poročal o delu in načrtih Narodnega odbora, je škof na to pripomnil: „Morali bi pa za to v prvi vrsti mnogo moliti... Slovenci se pri delu za svoj narod vse premalo spominjamo na Boga. Sploh za narod vse premalo molimo. Jaz vam povem, da tako rekoč noč in dan molim za ves naš narod in ga stalno blagoslavljam. Neprenehoma prošim tudi našo Kraljico, naj naš narod ne bi bil med tistimi, ki naj bi po fatimski napovedi bil zapisan uničenju in bi kot narod preminil.“

A škof Rožman ni molil le sam. Med vojno se je v Sloveniji veliko molilo, predvsem seveda tam, kjer so skupne pobožnosti bile možne. Molitev rožnega venca, pobožnost prvih petkov, ki smo jo ponovili, pobožnost prvih sobot, ki smo jo opravili petkrat, posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu, post in druga spokorna dela, vse to je trpeči narod na pobudo škofa Rožmana in pod njegovim

vodstvom med vojno storil za svojo rešitev.

4. Toda nebesa so na molitev odgovarjala drugače, kot smo prosili. Preskušala so nam vero. Mor-da niso vsi te preskušnje prenesli, gotovo pa jo je zmagovito pre-stal škof Rožman in z njim mnogi verniki. Ko je po vojni prišel v Združene države, je dal novo pobudo, da vsi Slovenci, ki so raztreseni po svetu, znova opravijo pobožnost prvih sobot in se posvetijo Marijinemu brezmadežnemu Srcu. Odziv na vabilo je bil velik. Škof sam je vodil slovesnost posvetitve v Lemontu 3. julija 1955.

In kar je največ, škof sam je pobožnost prvih sobot nadaljeval do svoje smrti. To vztrajnost si moremo razložiti samo z njegovo nepremakljivo vero in z njegovim nezlomljivim zaupanjem. Dne 1. septembra 1951 — bila je prva sobota v mesecu — je zapisal v svoj dnevnik: „Se začne 16. turnus prvih sobot, odkar smo v begunstvu.“ K tem besedam je sicer pripisal vprašanje: „Quosque?“, kar pomeni: Kako dolgo še? Kako dolgo bomo še molili? A on je molil dalje in opravljal pobožnost prvih sobot do prve sobote v novembru 1959, ki je bila zadnja v njegovem življenju.

5. Molitve in druge pobožnosti, ki jih je slovenski narod opravil v najtežjih časih svoje zgodovine na pobudo škofa Rožmana, so brez dvoma velik kapital pred Bo-

gom. Narod doma in na tujem še danes živi iz obresti tega duhovnega kapitala. Kdaj pa bo Bog tudi kapital sam sprejel v svoje

Škof dr. Gregorij Rožman
ob zadnjem obisku v Argentini
(foto Lojze Erjavec)

račune, je znano samo njemu. Škof Rožman je zaupal, da pride čas, ko se bo to zgodilo. Bilo je med vojno, škof je obhajal neki jubilej, morda 60-letnico svojega rojstva ali obletnico svojega škofovskega posvečenja. Med čestitkami so mu duhovniki, ki so v škofiji bili z njim pri mizi, rekli, da na položaj vse preveč črno gleda, saj vendar verniki toliko molijo in delajo pokoro, vse to pač ne more biti zaman. Škof pa jim je z odločnim glasom odgovoril: „Vem in sem trdno prepričan, da bo vsaka molitev, vsak očenaš uslišan. Samo tega ne vem, kdaj. Ali bo to v enem mesecu ali v pol leta ali v enem letu ali v desetih ali v petdesetih letih.“ In še enkrat je potrdil svoje besede:

„O tem sem trdno prepričan.“

Če bi škof Rožman vstal iz svojega tihega groba v Lemontu in zopet prišel med nas, bi gotovo ponovil isto, kar je rekel 12. junija 1930 na sestanku dekanov ljubljanske škofije: Premalo molite za naš narod. „Molitev za javne zadeve naroda“ je zopet „pozabljena stvar“.

Spomin na škofa Rožmana naj nas vedno znova opozarja, da ni dovolj, da za svoj narod samo delamo, čeprav je to delo neobhodno potrebno, ampak moramo za svoj narod tudi moliti, mnogo in vztrajno moliti. Če Gospod ne zida hiše, je zaman delo!

dr. Jakob Kolarič

Cerkev Marije Pomagaj! dokaz naše duhovne zrelosti

Po vztrajnem prizadevanju in kljub mnogoterim težavam je slovenska skupnost v Argentini zgradila svoje osrednje svetišče na Ramón Falconu. Eno leto poteka, odkar je bilo slovesno blagoslovljeno in posvečeno na čast Materi božji, kraljici Slovencev.

Ogromna večina slovenskih rojakov je z razumevanjem in odobravanjem sprejela zamisel neke osrednje bogoslužne stavbe, s katero so naši odgovorni cerkveni

organi stopili pred javnost. To razumevanje se je potem praktično potrjevalo v obliki finančnih žrtev, ki so jih rojaki vseh slojev tako velikodušno doprinašali in jih še doprinašajo za dokončno kritje stroškov, ki niso bili majhni. Človek z resničnim ponosom in hvaležnostjo Bogu za tolikšno velikodušnost prebira teden za tednom seznam dobrotnikov za cerkev, kot jih objavlja naše Oznaniilo. Tu se berejo imena podje-

Zunanost cerkve Marije Pomagaj (foto Marjan Šušteršič)

tnikov, intelektualcev, delavcev, uradnikov, študentov in duhovnikov, vdov in družinskih očetov. Vsi so zastopani. Darovi so seveda različni, kot drugače ne more biti. Od pravih mecenskih darov do daru uboge vdove, ki da tako-rekoč zadnje, kar ima.

Menim, da smo Slovenci kot skupnost s tem dali nov dokaz duhovne zrelosti. Pokazali smo zlasti dvoje. Prvič, da znamo visoko ceniti duhovne vrednote in jim odkazati mesto, ki jim dejansko gre. To je v današnjem modernem svetu, ki smrtno boleha za praktičnim materializmom, še posebej pomembno. Med duhovnimi vrednotami so namreč najvišje verske, ker nas povezujejo z Vrednoto vseh vrednot, z Bogom. Duhovno je zrel tisti, ki zna vsaki stvari v življenju odkazati tisto mesto, ki ji po pravici gre. Slovenci v Argentini smo dali s tem lepo spričevalo, da smo še na prvi poti — na tisti, na kateri smo bili, ko smo se uprli brezbožnemu komunizmu in se pred njim umaknili tja, kjer smo upali, da bomo v svobodi in miru lahko služili najvišjim idealom.

Drugič pa smo pokazali, da hočemo ostati skupnost. Pokazali smo, da se zavedamo, kašnega pomena je za ta namen skupno, osrednje svetišče. Z voljo po osrednjem svetišču smo dokazali, da hočemo še naprej ostati ena sama slovenska skupnost, katere simbol in eno najmočnejših sredstev je prav naša skupna cerkev. Vemo,

da so na delu razkrajalne sile, nekatere osnovane na naravnih in zato neizogibnih danostih, druge načrtno in hoté izpodjedajo našo skupnost. Tem se moramo postaviti v bran z delom, voljo in žrtvijo za ohranitev naše enotnosti in skupnosti.

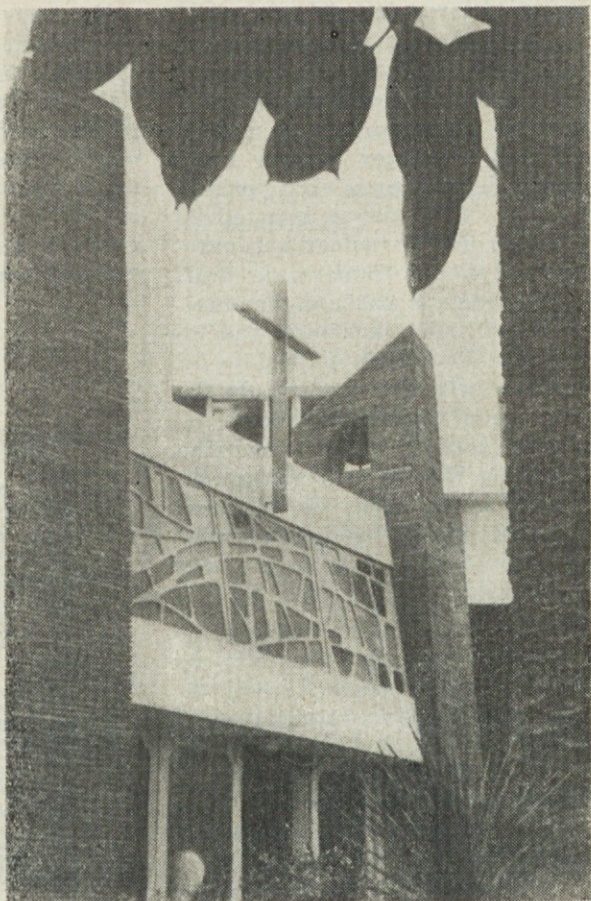
S poudarjanjem važnosti skupnosti za naš narodni in versko moralni obstoj ni v nobenem naspotju poudarjanje posameznih naših krajevnih središč. Ta imajo svoj naraven in zato važen pomen in nalogo za ohranjanje našega slovenskega in verskega življenja. Zdravje skupnosti je v harmoničnem odnosu med nižjim in višjim, med krajevnim in centralnim. Saj je isto tudi v Cerkvih kot celoti, isto tudi v državi. Ena Cerkev ni v nasprotju z mnogimi krajevnimi Cerkvami, ampak jih naravnost zahteva. Ena država in ena osrednja vlada ne izključuje, ampak predpostavlja in zahteva manjše skupnosti in nižje organizme.

Lep zgled za povedano najdemo v zgodovini izraelskega ljudstva. Dokler izraelsko ljudstvo ni bilo organizirano v narod, ampak je bilo samo skupina samostojnih družinskih občestev, toliko časa tudi ni imelo skupnega svetišča, zato tudi ne duhovništva. Narod je postal izraelsko ljudstvo šele s skupnim begom iz egiptovske sužnosti pod vodstvom enega voditelja, zlasti pa še potem ko je naredilo zavezo z Bogom v sinajski puščavi. Tedaj dobi izraelski narod po izrecnem božjem naroči-

lu tudi osrednje svetišče — šotor zaveze, h kateremu se zbira ljudstvo za verske obrede. Obenem je to svetišče središče sploh vsega narodovega življenja.

Ko Izraelci dokončno zasedejo po nekaj desetletjih obljubljeno deželo Palestino, je njih prva skrb nadomestiti prenosni šotor zaveze z veličastnim templjem.

en sam tempelj za vseh 12 izraelskih rodov. Salomon ga sezida v nedosežnem sijaju — ede_n od sedmerih čudes sveta. Tempelj je od tedaj naprej in zaradi templja tudi Jeruzalem sam, središče vsega verskega življenja, pa tudi narodnega. Tja mora romati vsak Izraelec vsaj trikrat na leto. Tako se Izraelci ohranjajo kot eno bo-

Cerkev
Marije Pomagaj,
duhovno središče
slovenske
skupnosti
v Argentini
(foto Marjan
Šušteršič)

žje ljudstvo, kot en narod. Celo tisti, ki so se izselili v tuje kraje, gledajo v jeruzalemskem templju simbol verske in narodne edinosti. Tja hrepeni njihovo srce, tja se večkrat na leto usmerjajo njih koraki. Tempelj je njih veselje, njih ponos in simbol njihove narodne edinosti.

Tristo let kasneje Babilonci porušijo tempelj in s tem zadajo smrtni udarec izraelskemu narodu. Večina mora v izgnanstvo. A njih srce ostane v Jeruzalemu, njih misli neprestano hite proti templju. Ko se po 70 letih majhen del teh izgnancev vrne v sveto deželo, je njih prva skrb pozidati tempelj. Vedó, da od tega odvisi ponoven dvig Izraelcev kot narodne skupnosti. Ganljivo je brati v sv. pismu, s kakšnim navdušenjem, pa tudi s kakšnimi nadčloveškimi žrtvami in naporji je bil sezidan ta drugi tempelj. In ko jim sosedni Samarijani hočejo pomagati, Izraelci njihovo ponudbo odklonijo. Bilo bi proti njihovemu narodnemu ponosu, da bi tujec pomagal graditi njihov narodni in verski simbol. Tako se je narod ponovno dvignil.

Ko so pozneje tuji okupatorji onečastili tempelj in so v njem zato prenehali verski obredi, je bila prva skrb junaških Makabejcev po zavzetju Jeruzalema, da so očistili tempelj, in ga znova predali njegovemu namenu. Leta 70. po Kr. so Rimljani ponovno porušili tempelj, peščico preživelih Judov pa pregnali po vsem

svetu. Obenem pa dali kraj, na katerem je stal tempelj, posuti s soljo in pod smrtno kaznijo prepovedali, da bi ga kdo od Judov prestopil. Ni se več pozidal. Od tedaj do najnovejšega časa tudi ni bilo več judovskega naroda kot naroda. S templjem je bil uničen njih najvišji verski, pa tudi narodni simbol in najmočnejša vezna sila.

Ko smo se pred letom dni ob posvetitvi cerkve v do tedaj nedoseženem številu zbrali na Ramón Falconu, smo s tem hoteli dati izraza naši volji, da hočemo še naprej ostati ena narodna skupnost — skupnost, ki hoče tudi daleč od matične domovine ostati zvesta svojemu Bogu in svojemu slovenskemu poreklu.

P. dr. Al. Kukovica

Razgovor z msgr. A. Oreharjem o graditvi cerkve Marije Pomagaj

Kdaj se vam je spočela misel o graditvi slovenske cerkve Marije Pomagaj v Buenos Airesu?

Ko smo po sklepu dušnih pastirjev l. 1954 kupili staro hišo na Ramón L. Falcón 4158, je bil takoj narejen načrt, da zgradimo slovensko središče v Buenos Airesu, katerega važen sestavni del je bila takoj mišljena cerkev.

So ljudje vašo zamisel razumeli in podprli?

Morda noben načrt ni bil v slovenski skupnosti v Argentini tako splošno in z razumevanjem sprejet kakor prav ta o slovenskem središču in posebej o cerkvi.

Katere nevšečnosti, težave in razočaranja ste doživljali med grajenjem?

Največja težava je bilo zasledno zemljišče, zaradi česar smo morali večkrat spreminjati načrt celotne zgradbe in z njo tudi cerkve. Razočaranja so se porajala iz omenjenih težav in jih ni treba posebej opisati.

Ko smo določali velikost in obliko cerkve, nismo mogli ustreči tistim, ki se jim še danes zdi

cerkev premajhna, in drugim prevelika. Zgradili smo táko, kakor jo vidite. Za redno udeležbo zadošča. Ob izrednih prilikah odpremo vsa vrata in se vse dvorišče spremeni v bogoslužni prostor, odkoder morejo verniki spremljati potek pobožnosti.

In katera prijetna presenečenja in zadoščenja?

Najlepše presenečenje je bilo takoj v začetku, ko so rojaki z resničnim razumevanjem sprejeli in podprli načrt. Veliko zadoščenje sem imel do danes, da se je skupina sodelavcev, s katerimi smo sestavljali odbor za Slovensko hišo in Slovensko cerkev, ter zbiralcev prispevkov ves čas tako stanovitno posvetila delu.

Pohvaliti moram posebej ljubezen, s katero je arhitekt Marjan Eiletz zasnoval, izdeloval in ob potrebi spreminjal načrte; veliko sta sodelovala v tem arh. Jure Vombergar in ga. Bara Remec.

Vse priznanje zaslužijo rojaki iz Argentine in po svetu, ki so ob skromnih in srednjih zaslužkih sebi pritrgovali od ust in poklajnali prispevke za grajenje.

So tudi premožni rojaki razumeli važnost ustanove?

Priznati moram, da njihovo število med podporniki ni veliko in da njihovi prispevki niso bili sorazmerni s prispevki manj premožnih dobrotnikov, so pa med njimi tudi lepi primeri.

Ali je bilo potrebno tudi poslopje za šolo?

Vsako leto bolj uvidimo vsi, da bi srednješolskega tečaja ravn. Marka Bajuka ne mogli nikamor vseliti, če ne bi pozidali novih prostorov, saj je v letošnjem šol-

skem letu vpisanih 200 dijakov in dijakinj v 5 letnikih.

Prostore ima v naši hiši tudi ljudska šola nadškofa Jegliča v Capitalu, ki je prav lansko leto lepo organizirala otroški vrtec s precejšnjim številom otrok.

Kakšni so bili stroški, kako so se ljudje odzvali in koliko je še dolga?

Strokovnjaki so ocenili zemljišče in zgradbe obeh sestavnih delov: cerkev s šolo ter dvorano z upravnimi prostori, malo dvorano in kuhinjo z obednico na vrednost okrog 300.000 dolarjev.

Msgr. Anton Orehar blagoslavlja novo cerkev (foto Marjan Pfeifer)

Gradnja druge skupine (cerkev in šola) je s pritikinami stala doslej — 92,586.925, kar pomeni preračunano v dolarje, da morejo razumeti čitatelji zunaj Argentine — 92.000 dolarjev; dolga je bilo 31. marca 1975 še 15,448.596 pešov, kar v dolarjih pomeni 16.000 dolarjev.

Ljudje so z večjo simpatijo spremljali gradnjo cerkve in za njo prispevali kakor za gradnjo dvorane in upravnih prostorov. Je spominska cerkev zahvale, Bogu, Mariji in našim žrtvam.

Čakamo pa še, če povem po pravicah, prispevkov tega in onega, morda več tudi od organizacij.

Kako si zamišljate vlogo cerkve Marije Pomagaj za versko življenje in ohranitev slovenskega verskega občestva v Argentini?

Ta naša cerkev naj bi bila slovenska narodna cerkev v Argentini, naša božja pot, na kateri naj bi se stalno zahvaljevali Bogu za ohranitev, zadoščevali za svoje napake in prosili za fizično in duhovno ohranitev slovenskega naroda v izseljenstvu, domovini in zamejstvu. Vršile naj bi se v njej naše osrednje verske prireditve, prav tako slovenski krsti in poroke, hvala Bogu, da jih moremo opraviti v svoji cerkvi. Seveda nihče nikogar ne obvezuje. Lepo bi bilo, da bi — poleg osrednjega žegnanja, ki ga bomo vedno obhajali vsako leto na nedeljo po prazniku Marije Pomagaj, ki je 24.

maja —, izbrali posamezni okraji, kjer imajo redno slovensko službo božjo, vsako leto en dan, da bi skupno poromali v našo cerkev MP, bodisi iz Vel. Buenos Airesa ali iz notranjosti države.

Kaj bi še dodali o cerkvi MP za bralce DŽ, morda posebej za rojake v Argentini?

Spomniti hočem po tej poti rojake v Argentini, naj tudi v bodoče radi prispevajo za poravnavo dolga in kasneje za vzdrževanje cerkve in slovenskega verskega centra, saj je vprašanje vzdrževanje ustanov slov. dušnega pastirstva v Argentini in slov. dušnih pastirjev pri nas še nerešeno in ga bo treba z razumevanjem urediti.

Srečal sem Marijo

Ob moji strani zdaj hodi,
blodeče stopinje vodi
na Goro. Vabeče zvonovi zvonijo.

Svoje nemirno srce
njej — Materi sem posvetil.
Svoje skrite solzé
v njene dobre oči sem izlil.

Tako mi je dobro zdaj.
Nikogar me ni več strah.
Ob njenih materinskih nogah
romal tako bi na vekomaj.

Stanko Janežič

Misli rojakov o cerkvi Marije Pomagaj

V duhovni igri o Mariji Pomagaj sta Karel Mauser in p. Bazilij — v Koledarju Ave Maria 1952 — zapela:

O, narod naš slovenski,
kaj bi brez Marije,
ki ti na Brezjah milostno kraljuje
in spremlja te celo v dežele tuje!

Bridko in trpko je bilo pred tridesetimi leti slovo od doma! Vse se je trgalo v nas. A v tej največji bedi in revščini smo nosili sabo podobo Marije Pomagaj, ki je šla z nami tudi v naših sreih.

Kaj naj bo tedaj naravnejše in za našo zdomsko zavest v novi domovini Argentini tolažilnejše, kot da je sredi med nami zrastle cerkev Marije Pomagaj!?

Prof. Božidar Bajuk

Zaprosili ste me, naj za prvo obetnico posvetitve naše „farne“ cerkve v Slovenski hiši napišem kakšen vtis o njej ali v njej. Dobro, da ste mi prošnjo izrazili prav po polnočnici na Veliko noč, ko sem še poln vtisov po slavnostnih vstajenskih obredih. Morda je bilo dobro, da sem stal ob zadnji steni, da sem imel ves cerkveni prostor ob sebi in pred seboj. Ob sebi: saj dvorišče danes ni bilo dvorišče, ampak cerkveni tlak, in palma na sredi je bila kot živ spomin na cvetno nedeljo, — Jeruzalem med nami za velikonočni čas. Na levi sem imel Ahčinov spomenik padlim v oleandrih in cvetju, in na desni steno z Vombergarjevimi grbi slovenskih mest, in gori više veliki mozaik Kregarjeve kompozicije sv. slovanskih Bratov v slogu povsem skladnim s cerkvijo, a nad vsem visoko nebo. Pred sabo pa sem videl skozi široko odprta vrata pod pisanim okenskim obokom naravnost mogočen Bukovčev križ s Koritnikovo Brezjansko na desni, in na levi „spominsko steno“ z Bukovčevim križevim potom in z Barinimi plavajočimi vernimi dušami pobitih (ali pa so njihovi ange- l?) ki nas prosijo molitve, kazoč na napis, ki vsem udeležencem jasno pove, da je ta cerkev votivna cerkev, posvečena vsem našim

pobitim v vojni, revoluciji in po prisilnih vrnitvah. Na skrajni levisi pa je pel „Gallus“ prelepe nove Tomčeve in Mavove pesmi po novem obredniku, o katerem smo že mislili, da bo zatrl cerkveno pesem. Pa je ni. Dobra akustika cerkve je napolnjevala tudi prostor „pred cerkvijo“. Na desni je za zlatimi rožastimi vratci živelo Najsvetejše in ob njem krstni kamen. Vso to Eiletzovo arhitekturo in Vombergarjevo opremo sem gledal pred seboj in spremljal obrede pod velikim križem.

Toda najbolj me je zajela — kar se bo marsikomu čudno zdelo — tista prva duša pobitega, ki s takó ekspresivno odprtimi očmi in z dolgo izproženo roko sega prav do slavnostnega celebranta, monsignorja, ki sedi pod njo, in katerega prosi, da, naravnost roti ga:

Marija
Pomagaj,
zavetnica
nove cerkve
v Buenos
Airesu

Fosreduj mi sv. daritev za nas! Za to dušo plavajo druge — v prozornih haljah so kot črte, zarisane s tušem, in v prepletanju luči in senc so resnično, kot da lete iz onstranstva na kraj svojega križevega pota, preseč te: Za mrtve ne bodi mrtev! — Tedaj me je spreletela misel: kako težka bi bila ta ogromna ploskev, da je poslikana s celostranskimi realističnimi freskami! Križev pot bi sploh ne prišel do veljave. Tako pa ta eterična kompozicija ne obtežuje stene in ne ubija harmonije z drugimi neobteženimi zidovi.

V sence teh osvetljenih duš zagledan sem se zavedel, da sem resnično v zaobljubljeni cerkvi, res, danes prav gotovo ne kapeli, kajti mi ob zadnjem zidu smo bili docela vključeni v enoten cerkveni prostor z nebom kot s kupolo in z mozaikom na desni kot v pravrščanski baziliki. Stoječ med spomenikom padlih in med grbi mest sem čutil, da sem v stari zgodovinski cerkvi, recimo v škofjiloški nunski cerkvi, kjer iz sten ob oltarju gleda mitra iz grba v gradu ubitega škofa... Tu pa je toliko teh grbov in grobov, kot da je vsa Slovenija z njimi udeležena pri tej velikonočni vstajenjski obrednosti, ...da ta kapela ni več cerkev, ampak katedrala vseh živih in mrtvih zgodovine in sodobnosti, ni farna cerkev, ampak vseslovenska stolnica in „Gallus“ poje kot z ljubljanskega stolnega kora: Aleluja! Aleluja! Kristus je vstal: vstali bomo tudi mi! Aleluja!!

Morda še to: zadnjič sem kazal Ukrajincem našo cerkev. Začuden so bili nad modernostjo arhitekture, ko so navajeni na svoj tradicionalni bizantinski cerkveni slog, ki ima svoje kánone. In obrazložil sem jim, da je vse to, kar vidijo, delo slovenskih ljudi: arhitektov, umetnikov, stavbenikov, obrtnikov... in slovenskih darovalcev... Upravičeno se jim je zdelo, da sem lahko na to ponosen. Presenetilo pa me je to, da so bili polni hvale za njeno — majhnost: „Zakaj bi zidali tako veliko cerkev, kot je naša unijatska, tri kvadre odtod. Zdaj zgleda še ob nedeljah kot prazna, pa je razmeroma precej udeležencev. Prevelika je. Pri vas pa ta intimnost. Če pa potrebujete katedralo, pa samo — vrata odprete in jo imate!“

Tako tujci. Domačim pa je nekaterim „garaža“, drugim „remiza“, tretjim pa celo „nočni lokal“ po svojem slogu. Toda cerkev Marije Pomagaj je v resnici važna arhitektska ustvaritev, po zunanji in notranji strani. Prigovarjal bi edino temu, da je prenizka, oz. da je preveč širok pas oken, za tiste, ki stoje pri zidu zadaj; še višja vrata bi jim odprla polnejši pogled na središče s spominsko steno in na obrede. To samo ob slavnostnih množičnih udeležbah. V vsakdanji intimnosti pa je prostor zajet v mavričnost oken, kot da je ovit s cvetočim rožnatim vencem. Sicer pa: kakšen venec naj

ima svetišče, če hoče biti odsev zlate krone Marije Brezjanske, Kraljice Slovencev!

dr. Tine Debeljak

Slovensko zdomstvo v Argentini je zgradilo božji hram sredi Buenos Airesa z dvojnimi namenoma: Bogu v čast, slovenstvu v ponos in korist. Vera v Boga in slovenstvo sta stalnici zgodovine slovenskega naroda. Obe sta poudarjeni v cerkvi Marije Pomagaj v Bue-

Križ s Kristusom (Ivan Bukovec), podoba Marije Pomagaj (Marjan Koritnik) in oltar (arh. Jure Vombergar) v novi slovenski cerkvi v Buenos Airesu, blagoslovljeni na zadnjo nedeljo v maju 1974 (foto Marjan Šušteršič)

nos Airesu: pogled na križanega Boga pa na Njegovo brezjansko Mater in na spominsko ploščo slovenskim dušam s pozivom: Za mrtve ne bodi mrtev! — tu so potrditev in utrditev vere, narodnosti, slovenstva, vez preteklosti s sedanostjo in bodočnostjo Slovenije v svetu. Nam in prihodnjim slovenskim rodovom pod Južnim križem.

Pavel Fajdiga

Če si že kdaj ob postajah križevega pota, ki so razvrščena na spominski steni, premišljeval Kristusovo trpljenje, si moral misliti tudi na trpljenje in zmago slovenskih žrtev. — Tukaj se duhovno srečujemo z našo preteklostjo. Spoznavamo ceno cdrešenja, iz katere naj bi — tudi z našimi napori — klili vedno novi verni in pošteni slovenski rodovi.

Zdenka Gornik

Oj, naša farna cerkev! Kak ponos! „Pod njenim zvonom“ sem bil rojen, v njej krščen, tu poslušal božjo besedo in spoznaval Boga. Prejel sem prvo obhajilo, potrdili so me v vojaka Kristusovega, podelili so mi zakrament svetega zakona — vse v tej naši farni cerkvi. Danes je daleč, a ponos nanjo ni izplahnel — na ta moj duhovni Dom.

Tudi ti, hči in sin vernih slovenskih staršev, boš ponosen na svojo slovensko farno cerkev, tembolj ker je edina pod Južnim križem. Ko bo Tvoja žrtev vsajena vanjo, ji boš prirastel!

Rudolf Hirschegger

Slovenska cerkev Marije Pomagaj v Buenos Airesu so slovenske Brezje pod južnim križem. Duhovno oporišče v tujini, zatočišče pomoči potrebnim, nas povezuje v občestvo vernih z brati in sestrami, ki živijo na slovenski zemlji. Je in bo trajni pričevalec slovenske vernosti generacijam, ki prihajajo.

Avgust Horvat

Naša cerkev, kjer vlada Bog, mora biti tempelj, v katerega stopi človek molit in častit Njega, ki je nad vsem.

V njej je tudi Mati božja, ki nas ljubeče varuje pred nezdodami. K Njej smo se Slovenci vedno zatekali. Ona nam nudi zavetje, tolaž-

bo in pomoč v hudih trenutkih in nam daje pogum, da sprejmemo vse križe življenja.

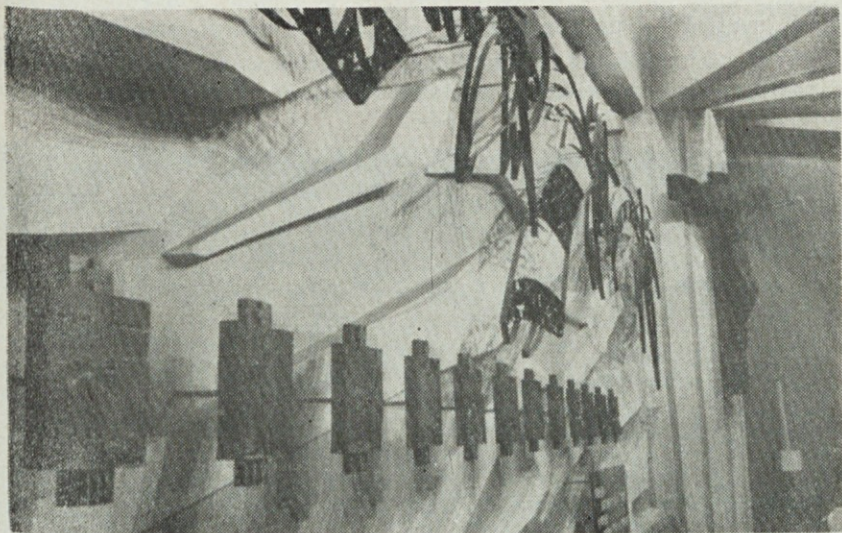
Naj ob prvi obletnici blagoslovitve naše cerkve vsak od nas pogleda v svoje srce in prosi Marijo milosti za življenje v veri do Boga in ljubezni do bližnjega.

Ana Marija Klanjšček

Kjerkoli so živel, so naši predniki gradili cerkve in cerkvice, Bogu v čast in v javen izraz svoje vere. Marsikdaj pa so se morali zbirati ob njih ne le k bogoslužju, marveč k obrambi svoje in narodove svobode. Tabor je v naši preteklosti simbol boja za ohranitev krščanstva in slovenstva in spominska cerkev Marije Pomagaj v Buenos Airesu, prav kakor vse cerkve in kapelice, ki so jih zgradili rojaki v izseljenstvu, naj bo krepak tabor — Slovenije v svetu.

dr. Marko Kremžar

V pozivu „Za mrtve ne bodi mrtev!“ na spominski steni je zapopadeno poslanstvo in pomen slovenske cerkve Marije Pomagaj v

Spominska stena po zamisli arh. Jureta Vombergarja in Bare Remec s križevim potom Ivana Bukovca (foto Marjan Šuštersič)

Buenos Airesu. Ob molitvi za večni pokoj duš tolikih tisočev naših bratov po krvi in ideji se bomo nenehno utrjevali v zvestobi načelom, za katera so oni vse darovali.

Marjan Loboda

Že smo pri prvi obletnici blagoslovitve Slovenske cerkve in šolskih prostorov na ulici Ramón Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina.

Ko obiščemo ta kraj in stopimo v prostorno — s cvetjem okrašeno — dvorišče, ki je pred vhodi, v cerkev in upravno poslopje Slovenske hiše, opazimo, da so še pred letom nedograjeni objekti danes že popolnoma zgotovljeni ter tudi vsa podrobna izdelava dokončana.

Za gradnjo teh — prepotrebne zgradbe spominskega svetišča, dvorane, pisarn, šolskih sob in drugih prostorov — je verjetno pripomogel tudi Vaš prispevek v gotovini in molitvi, za kar naj Bog plača, saj so vendar milijonske vsote dotekale kot po traku, tako da je glavni optimist presenečen rekel: „Le z veliko božjo pomočjo gre tako“.

Samo 15% vsote od vseh stroškov je na dolgu (Čebelica). Upamo, da bo ta vsota — z dobro voljo, ki jo imamo Slovenci pri gradnjah svetišč — pri prihodnjih obletnicah izdatno zmanjšana.

Vsak najmanjši dar je v dobro dobrotniku cerkve in hiše in ni še zamujeno za uvrstitev v seznam ustanove, ki nosi na spominski steni emblem naše begunske usode.

Magister Albin st.

Marija Pomagaj!

Kakor v slovenski cerkvi kraljuješ ob trpečem Kristusu, tako si blizu vsakega, ki trpi. Daj, da se bo slovenska družina v tujini še dolga leta z zaupanjem zatekala k tebi — Marija Pomagaj.

Marjana Marn

Cerkev Marije Pomagaj je priča naše slovenske vernosti. Kakor očetova hiša, v katero se vedno vračamo z zaupanjem, je cerkev naš skupen dom, kjer nas nebeška Mati druží v eno samo družino. Naj bi še bodočim rodovom pomagala ohranjati vero in bila res Očetova hiša.

Metka Mizerit

Naj ostane ta cerkev, zgrajena z darovi Slovencev, ki žive raztreseni širom sveta, trajen spomin našim rajnim, vsem živim pa naj bo vedno žarišče in opomin, da se vsak potruži vsepovsod v vsakdanjem življenju izponjevati zapoved medsebojne ljubezni.

Kristina Prijatelj

Slovenska cerkev stoji v dokaz, da hočemo ohraniti in krepi vrednote vere in slovenstva. Predvsem pa, kot skupni božji krov, naj bi preko Kristusa združevala vse Slovence v eno samo složno narodno družino.

Lic. Terezka Prijatelj

Želim, da bi slovenska cerkev Marije Pomagaj v Buenos Airesu še leta in desetletja pomagala Slovincem v Argentini pri izvrševanju gesla sv. leta 1975: pri spravi z Bogom in z ljudmi.

Lojze Sedej

Zakramenti poroke in krsta, kateri se dele vedno bolj pogosto v slovenski cerkvi, so znak, kako rojaki še zaupajo v brezjansko Marijo, h kateri se zatekajo ob tako važnih dogodkih.

Slovenska cerkev — naše Brezje, žarišče slovenske skupnosti,

Mozaik v veži Slovenske hiše, ki predstavlja sv. Cirila in Metoda, je po predlogi Staneta Kregarja izdelal arh. Jure Vombergar (foto M. Šušteršič)

ljubezen zavednih Slovencev, Bog naj te ohrani še bodočim slovenskim rodovom v Argentini!

Roza Snoj

Zgraditev naše slovenske cerkve Marije Pomagaj je gotovo edin sivenega pomena za našo skupnost v Argentini.

S cerkvijo smo se skušali vsaj delno oddolžiti naši nebeški Materi, kateri smo vsi v večji ali manjši meri zadolženi. Kot spominska cerkev pa je najlepši spomenik našim mučencem.

Božo Stariha

Slovenska cerkev Marije Pomagaj v Buenos Airesu je naša luč. V vseh svetiščih odgovarja Bog na naš nenehni „zakaj“? — Toda tiste jasnosti: sem tu, ker sem se zaradi Njega uprl brezbožnemu komunizmu, ne vliiva noben drug bogoslužni prostor.

Marjan Schiffrer

V novi cerkvi Marije Pomagaj ob Slovenski hiši se človek počuti kot otrok v hiši svoje matere. Ne le zaradi njene lepote in čudovite harmonije vse zgradbe in opreme pa domačnostnega občutja, ki ga ji daje okolje, temveč tudi (in še bolj) prelepa podoba naše nebeške Matere z božjim Sinčkom v naročju, ki te potrpežljivo čakata z neizmernim zakladom milosti, katerega nam je Jezus zaslužil na križu (kako pomembno nam to prikazuje trpeči Kristus na velikem križu, ki obvladuje ves prostor!). Čakata te, da ju zaupno poprosiš za vse milosti, ki jih potrebuješ. Saj te gledata z milostne podobe prav tako ljubeznivo in prisrčno kot na naših gorenjskih Brezjah. In kakor tam, tudi tu lahko nemoteno prosiš, moliš in častiš Boga pri slovenski sv. maši in vseh cerkvenih obredih v svojem jeziku. To so zdaj naše Brezje v novi domovini; simbolične podobe na steni pa te spominjajo tudi naših pobitih rojakov, žrtev za ohranjanje božjega Kraljestva in svobode v stari domovini.

Upajmo, da bo ta cerkev postala s časom tudi božjepotna cerkev z očitnimi uslišanji, morda celo s čudežnimi kot na Brezjah, zlasti še, ker nam bodo pripomogle tudi priprošnje naših mučencev, saj ima skoraj vsakdo iz naše skupnosti kakega bližnjega ali daljnega sorodnika med njimi — in Mati božja je tudi Kraljica mučencev! Seveda s pogojem, da bo naša vera res trdna, zaupna in goreča.

Joža Vombergar

Marija - Slovencev Kraljica

Brezje

Brezje, naše narodno svetišče,
so, Kraljica, tvoj kraljevi dvor;
nanj s ponosom gleda vsa Gorenjska,
pesem svojo preko gor
mu prepeva Notranjska, Dolenjska.

Vsa si naša, o Marija,
naroda slovenskega Kraljica,
naša sladka Mati, Pomočnica!
Ti si naših src molitev,
ti si sonce naših dni,
pesem naših brd in logov,
zvezda žalostnih noči.

Sveta gora

Svetogorska Mati božja,
ti ljubezen soških brd;
radost src, do koder seže
sladki vonj goriških trt.
Čuvaj nam primorske brate,
kršne Istre zvesti rod;
jadrnicam našim, Mati,
daj po morju prosto pot!

Višarje

Ti, višarska božja Mati,
ki prebivaš vrh gorá,
kjer kipi s pečin triglavskih
naša žalost do neba.
Materinski plašč razgrni
nad slovensko solz dolino!
Reši narod, ki te ljubi,
reši našo domovino!

Ptujska gora

O Marija s Ptujске gore,
ki na Štajerske rodove,
iz Panonije, Prekmurja
trošiš svoje blagoslove.
Varuj kleni Slomškov narod,
varuj ljudstvo Koclja kneza,
da bo zvesto v dneh usodnih,
ko se svet v temo pogreza.

Gospa Sveta

Čudovita Gospa Sveta,
naših dedov biser slavni,
rod slovensko-karantanski
je na gosposvetskih tleh
prvo cerkev tebi zgradil
v davnih, davnih dneh.

Gospa Sveta, prva mati
vseh slovenskih si cerkva,
prve milosti Slovencem
si delila z Gosposvetskega polja.

Knezi naši ustoličeni pred tabo,
bili so maziljeni in s tabo
nesli blagoslov so tvoj.

Gospa Sveta, v nas usmiljeni
pogled obrni,

našo staro slavo vrni!

Naj velika gosposvetska misel,
kakor bakla iz nebes,
kakor zmagoslaven kres,
razžari vseh src globine,
prepoji vsak košček domovine.

Ves slovenski narod združi,
da pod tvojim žezlom, o Devica,
v zvesti veri Bogu služi!

Ti pa naših src,
zedinjene Slovenije,
bodi Mati in Kraljica!

M. Elizabeta

Milostna podoba Marije z Jezusom
v cerkvi Gospe Svete

MARIJINA PODOBA V NAZAREU

15. februarja je v baziliki Marijinega oznanjenja v Nazaretu blagoslovil ljubljanski škof Stanko Lenič sliko Matere božje. Slika je mozaik po načrtu umetnika St. Kregarja, z dodanim napisom **MARIJA, MATI SLOVENCEV**, in podobo slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Slika je na dominantnem mestu v pokritem hodniku ob cerkvi. Ko romar pride pred cerkev, mu oko nehote obstane na lepi podobi. Tako bo tudi kraj, kamor bodo prihajali radi slovenski romarji, ko bodo obiskovali svete kraje.

Z blagoslovom je bilo končano delo, ki je bilo združeno z mnogimi težavami. Ko je g. Nande Babnik videl prostor in Marijine podobe, ki so že tam, je začel z akcijo, da bi tudi Slovenci tja postavili podobo Marije Pomagaj z Brezij. Prvi načrt je predložil umetniškemu odboru v Ljubljani, a ni bil sprejet, sledila sta še dva načrta, obveljal je končno zadnji, kot je sedaj v baziliki. Original je v župnijski cerkvi na Ježici.

Težave so bile tudi s strani verske komisije v Ljubljani, ki ni marala srečanja zdomcev, zamejcev in vernikov iz domovine. Najlažje bi označili s šikaniranjem. Šli so tako daleč, da se je zdelo, da romanja iz domovine ne bo. Prvotno je bilo določeno, da bi bil blagoslov 16. februarja. Zbrali bi se vsi skupaj, morali so pa v Ljubljani toliko spremeniti, da se je

zdelo bolj primerno, da se držimo prvotnega programa. Bili smo prvi romarji, ki smo obiskali podobo Matere božje. Čudovito se je naše romanje ujemalo z romanjem iz domovine, razen v času. Po maši smo šli k podobi med petjem litanij in tam molili za vse. Misel je bila samo ena: V Nazaretu imamo našo podobo Matere božje, k njej bodo romali še mnogo let Slovenci iz domovine, pa tudi oni, ki so v svetu.

Veren narod bo ostal zvest Mariji, ki ima na sliki napis, da je **MARIJA, MATI SLOVENCEV**.

Msgr. Ignacij Kunstelj

Lujanska Marija,
zaveznica Argentine

LUJANSKI ROMAR

Plapolá bandero brezjansko.
Svetogoska zastava.
Pritrkujejo véliki zvonovi.
Gre procesija v baziliko lujansko.
Nad mestom tujim slovenska pesem plava
v domovini novi.

Mogočni stolpi ob reki sveti,
mogočne priče:
Narod v Narodu z Marijo, trikrat Čudotvorsko:
Marija Lujanska v kreoljski kareti
s pesmijo slovensko čez trg se premiče —
z Marijo Brezjansko... z Marijo Svetogorsko...

O, Mnogoimena! Marija Ena!
Mati vseh narodov! Ščit vseh plemen!
Kraljica kronana obeh domovin!
Na vseh celinah v vseh jezikih češčena!
Blagoslovljena izmed vseh žen!
Mati Odrešenika — vseh celin!

Imena menjaš — vsa v sladka! — in nošnje,
obiskuješ vse narode s prikazovanjem,
sama izbiraš Svojim bivanjem kraje,
da vedno med nami Si, da naše prošnje
so blizu Ti Srcu, blizu Smehljajem,
bliže roki, ki dáje.

Ti daješ brezdomcem nam domove;
na pragih hiš naših nas čakajo deca,
domačnost izb naših: kôt — Tvoja slika!
Izprosi mladosti tej vse blagoslove!
Dvigni omahujočega, ki brezmočno kleca!
Povrni ga v skupnost, kdor se ji odmika!

Rokam naliž sil, da si služijo hleba.
Telesom zdravja, bolnikom ozdravljenja,
umirajočim tolažbe. Umrle pospremi
na Rokah Tvojih v blaženstvo néba!
Času zmedenemu oslepljenja
s svojo Dlanjo kot z Lučjo posnemi!

Brezdomovincem daješ domovino:
iztrgan v viharju iz prsti rodne,
vrtinčen v Besu, od žeje presúšen,
naj v prst tu primem se s korenino:
Praded bom potomcem te zemlje plodne! —
Mar zarod moj v veke živi naj brezdušen?

Ti, ki obupancem daješ nove nade:
Obudi od smrti naš Up na vrnitev!
Čez oceane domov nas popelji!
Daj, da pokleknemo na pobitih prepade!
Da Osramočenim damó počastitev!
Da Dom uredimo po Tvoji želji!

Da dvignemo Narod spet v Tvojo procesijo
skoz mesta... vasi... in polja... in klance...
s pesmijo Tebi, Kraljici Slovencev!
Da skrita bandera se spet razvéšijo,
skoz slavoloke gredo spet monštrance,
vsa okna da spet zapojó v cvetju vencev...

kot tu v Lujanu: vse v melodiji
slovenske pesmi — veličastna zahvala
Lujanski Mariji v kreoljski kareti...
Mariji Brezjanski... Svetogorski Mariji,
v zvonov pritrkovánju... (kot z onstran zagrinjala,
ko naši zvoniki so smeli še peti...)

Sveto leto v Rimu

Goreča sveča, simbol redovniškega življenja

Na praznik Jezusovega darovanja v templju ali Svečnice je papež vodil slovesno somaševanje v baziliki sv. Petra, ki je bila nabito polna redovnikov in redovnic. 12 vrhovnih predstojnikov in predstojnic redov je pred papežem ponovilo v imenu vseh Bogu posvečenih duš redovne zaobljube čistosti, uboštva in pokorščine. Papež jim je skupaj s štirimi kardinali somaševalci poklonil blagoslovljene sveče, simbol Kristusove luči, ki jo je treba ponesti v ves svet. Somaševali so tile štirje kardinali: Mozzoni, Italijan — frančiškan Antonelli, francoski dominikanec Philippe in španski klaretinec Tabera, ki je tudi prefekt kongregacije za redovnike.

V pridigi je papež poudaril, da je darovanje Jezusa Bogu v templju očitno dejanje priznanja božje pravice nad človeškim življenjem. Vse bogoslužje tega dne hoče poudariti, da človeško življenje pripada Bogu. Pavel VI. je pripomnil, da je verska hierarhija vzrokov in vrednot v sami naravi stvari in da je vera ontološka zahteva, ki je ne more uničiti nobeno brezboštvo in noben sekularizem brez velike človekove škode; priznanje vere je

nasprotno potrebna, modrost. Bogoslužje tega dne kliče vernike, naj se vrnejo k Odrešeniku.

Redovnikom in redovnicam pa je dejal, da bo njegovo vprašanje v teku svete maše zahtevalo odgovor, ki označuje in obvezuje njihovo življenje; gre za vprašanje, če so pripravljeni obnoviti svoje zaobljube.

Že sveti Tomaž uči, da so v človeku posebni darovi, karizme, ki ga vodijo s pomočjo notranjega čutenja božjega navdiha. To je poklic, poklic k posvečenemu devištvu, k svetemu celibatu; kdor ga tako sprejme, temu ljubezen oživlja duha, ki je pripravljen tudi na žrtve darovati se za brate, ki ne poznajo Kristusa in Njegovе ljubezni.

Vsak izmed nas naj živi v prepričanju: moje življenje je Kristus. Mi vam danes poklanjamo blagoslovljeno svečo, simbol tega darovanja, ki — dokler se ne použije — razširja luč okoli sebe.

Po pridigi in litanijah je omenjenih dvanajst predstojnikov in predstojnic pred papežem ponovilo svoje zaobljube: „Ko hočemo v božjo čast Bogu obnoviti naše posvečenje in slediti Kristusu skozi vse življenje, obnavljamo v imenu vseh prisotnih redovnikov in redovnic v vaše roke, sveti oče, pred vso Cerkvijo obljube čistosti, uboštva in pokorščine po do-

ločilih konstitucij naših redov, da bi mogli prispeti z milostjo sv. Duha in s pomočjo Device Marije k popolni ljubezni v službi Bogu in Cerkvi.“

„Če boste vse to izpolnjevali,“ je odgovoril papež, vam mi v imenu vsemogočnega Boga obljubljam večno življenje.“

Nato je papež blagoslovil sveče, eno prižgal in dejal: Bog, Stvar-

ni in dajalec resnice in luči, napolni naša srca s sijajem svoje slave. Nato je prižgano svečo dvignil pred prisotnimi in nadaljeval: Prejmite Kristusovo luč, da boste po Njem razsvetljeni hodili kot sinovi luči in da se bo vaše življenje vedno blestelo v oznanjevanju evangelija odrešenja: V Gospodovem imenu.

Roman Rus

Prvi maj - praznik dela

Eden izmed velikih sodobnih krščanskih mož, Francoz Leon Harmel, je nekoč dejal, da ne more imeti pravega spoštovanja do človeka, ako ne vidi na njegovih rokah žuljev dela. Odkar je v pre-mišljevanju gledal žuljave roke Jezusove, si ni mogel več misliti prave človekove veličine, ako mu ni delo vtisnilo svojega pečata.

Delo je brezpogojno potrebno, ako hočemo živeti. Tako nas je Bog ustvaril. Zato s svojim delom Bogu služimo, njegovo voljo izvršujemo, z njim sodelujemo. Delo, pa naj bo že kakršnokoli, ni samo naša dolžnost, delo je tudi naša čast.

Kakor je naš Gospod posvetil vse odnošaje med človekom in njegovim bližnjim, tako je povzdignil in oplemenitil tudi vse človekove odnose do materialnega sveta in zemeljskih dobrin; med temi odnosi pa je najvažnejše delo.

Delo je človeku že z naravnega stališča dolžnost, da ohranja sebe, bogati svet in pomaga pri kulturnem in tehničnem napredku človeštva. Po Kristusovem odrešenju pa je delo tudi z nadnaravnega, večnega vidika zaslužno, če ga opravljamo pošteno in iz ljubezni do bližnjega, do skupnosti zaradi Boga in njegovega nebe-

škega kraljestva. V tej luči od zgoraj je tudi delo eden izmed pripomočkov h krščanski popolnosti.

V krščanski družbi delo ni več suženjsko opravilo, kot je to pojmoval stari poganski svet, temveč je človek po svojem delu gospodar sveta, ki vsako svoje prizadevanje usmerja v prid skupnosti in v slavo božjo, ki je najvišji namen vsega stvarstva.

Kakšno čast pa so izkazovali rokodelstvu in mu pripoznavali posebne svoboščine ter ga v vsakem pogledu zakonito štili tisti vekovi, ki so bili od krščanskega duha najbolj prešinjeni! Delavcu so postavili za vzor tesarja sv. Jožefa — Cerkev je vpe-ljala poseben praznik: Jožef Delavec, ki ga praznuje 1. maja — in njegovega rejenca, samega Zve-ličarja, ki se je po pobožnem izročilu od njega rokodelstva učil in ki je v svojem javnem delovanju v mnogih prilikah poudarjal dolžnost in vrednost dela.

Jezusov nauk o delu je jasen: krščanstvo, ki delo oplemenituje, in pohlepnost brzda, v skladu z npravstveno poglobitvijo pospešuje tudi ljudsko blaginjo, delavnost, smisel za družino, socialno pravičnost in težnjo po vsestranskem napredku.

Hudičev advokat

Morris West — Jože Škerbec

„Govoril vam bom odkrito, doktor,“ je spregovoril Meredith ob zadnjih grižljajih. „V tem trenutku me skrbi manj Giacomo Nerone kot njegov sin. Nerone je umrl in je, kot upam, med blaženimi. Njegov sin pa doživlja hudo moralno krizo, je v vsakodnevni nevarnosti zapeljevanja. Čutim se odgovornega zanj. Toda kako sprejemam to odgovornost?“

„Je težavno,“ je dejal Meyer globoko zaskrbljen. „Deček je že skoraj fant. Ima prosto voljo in je moralno odgovoren, čeprav je neizkušen. Gotovo se zaveda, kaj se pripravlja za bregom. Jaz sodim, da je zdrav fantič, toda Black je zelo prepričevalen.“

Meredith se je raztreseno igral s koščkom kruha, ga drobil na krožniku in oblikoval male risbe s temnimi drobtinicami.

„Celo v spovednici je težko prodreti v odraščajočega dečka. So plahi kot zajci in mnogo bolj zapleteni kot odrasli. Če bi mogel prodreti v dušo contesse ali samega Blacka, bi imel kakšno možnost.“

„Ste poskušali?“

„Z Blackom sem. Toda ta človek se je že popolnoma predal svoji zagrenjenosti in razžaljenosti. Nisem mogel najti nobene skupne točke za kakšen sporazum. Z njo še nisem poizkusil.“

Meyerju je zaigral leden nasmeš.

„To vam utegne postati še trše, monsignor. V najugodnejšem primeru ženske sploh nimajo logike, contessa je povrh pa še bolna: ima bolezen klimakterija in nekdanje ljubezni, ki je postala žaltava in se je sramuje. Za prvo je zdravilo, za drugo pa...“ Umolknil je za hip in dvomljivo namrščil obrvi. „O eni stvari sem gotov, monsignor. Noben duhovnik je ne more ozdraviti.“

„Kako bo tedaj končala?“

„Z drogami, pitjem ali samomorom,“ je dejal neizprosno Meyer. „Tri besede za eno samo stvar.“

„In to je edini možni odgovor?“

„Če želite, da bi vam dejal, da je odgovor Bog, tega, monsignor, ne morem reči. Je še drug odgovor, toda je nespodobna beseda in bi vas lahko spravila v slabo voljo.“

Začudil se je, ko je videl, da je monsignor dvignil svoj sivi obraz in se dobrovoljno zasmeljal.

„Veste, Meyer, to je zadrega materialistov. Zmeraj se mi je čudno zdelo, da jo spregledajo tako maloštevilni. Odstranijo Boga iz besednjaka in njihov edini odgovor na uganko vesolja je nespodobna beseda.“

„Pojdite k vragu!“ je odvrnil Meyer s hudomušno skremženim obrazom. „Pojdite k vragu, dolgonosi inkvizitor. Pijva kavo in govori o rajši o Giacomu Neroneju...“

— — —

Ob osmih zjutraj so aretirali Giacoma Neroneja v Ninini hiši. Niso bili posebno grobi z njim, vendar so mu okrvaveli obraz in mu raztrgali srajco, da bi bilo videti, da se je upiral. V resnici pa se ni upiral: stal je pokonci, tiho, in medtem ko sta ga dva moška držala za roke, ga je tretji bil, drugi pa so zadrževali Nino, ki je vpila in se borila kot divja zver. Ko so odpeljali Giacoma, se je zgrudila na posteljo in jecala, vendar otrok ni jokal; mir-

no je ostal v zibki in skušal z ročicami, stisnjenimi v pesti, prijeti gube rjuhe.

Giacoma so prisilili, da je šel navzgor po klancu in prišel na pot, in da bi izboljšali prizor, so mu za hrbtom zvili roke, da se je globoko upognil in v taki drži šel skozi vas. Vaščani so stali pred vrati in ga gledali v tišini in celó otroke so potišali, ko je šel mimo. Noben glas se ni vzdignil v protest, nobena roka se ni stegnila, da bi mu pomagala. Račun Il Lupa je bil natančen. Glad ne pozna lojalnosti. To ljudstvo je videlo preveč osvojevalcev, ki so prihajali in odhajali. Česčenje je izkazovalo močnim, ne pohlevnim. Ta zemlja je bila trda in njena zgodovina trpka. Ni bila dediščina krotkih.

Ko so prišli do Meyerjeve hiše, so ga surovo pahnili, da je vstopil. Vaščani so se približali kot mravlje, toda stražniki so jih med preklinjanjem prisilili, da so se umaknili v notranjost svojih hiš. Il Lupo je hotel, da bi bila sodba urejena, brez vstaj, ki bi jo motile.

Znotraj stanovanja je Giacomo Nerone nekaj časa mahal z rokami, da bi pregnal otrplost, in si brisal kri z obraza. Nato se je ozrl okrog sebe. Soba je bila urejena kot sodišče. Il Lupo, Meyer in še trije drugi moški so sedeli za mizo in za njimi je bila vrsta stražarjev, ogorelih, slabo obritih, z usnjenimi suknjiči in upognjenimi kapami. Ob pasu

so imeli pištole in v rokah so ohlapno držali puške. Druga dva stražarja sta se postavila med Neroneja in vrata in med njim in mizo je ostal prazen prostor s samotnim stolom.

Na vseh obrazih je bilo videti resnoben izraz, kot pristoji ljudem, ki so navzoči pri zgodovinskem dogodku. Samo Il Lupo se je smehljajal s svojimi čistimi očmi in vljudnimi manirami kakega gostitelja ob svečanem obredu. S hladnim glasom je dejal:

„Žal mi je, da sem moral uporabiti silo pri vas, Nerone. Ne bi se smeli upirati aretaciji.“

Nerone ni odgovoril.

„Vi imate seveda pravico, da spoznate obtožbe proti vam.“ Vzel je list z mize in bral v skrbni toskanščini: „Giacomo Nerone, obtoženi ste pred tem vojaškim sodiščem dezerterstva iz angleške vojske in aktivnega sodelovanja z nemškimi enotami, ki so manevrirale v predelu Gemelli dei Monti.“ List je pustil na mizi in nadaljeval: „Predno boste podvrženi sodbi zavoljo teh obtožb, imate prostost, da poveste, kar želite.“

Nerone ga je mirno pogledal:

„Boste moje opombe vnesli v zapisnik?“

„Gotovo.“

„To sodišče nima jurisdikcije glede obdolžitve dezerterstva. Samo vojno sodišče britanske vojske me lahko sodi zavoljo tega. Postopek, ki vam pristojata, je v tem, da me pridržite prijetega in

me izročite najbližjemu britanskemu poveljstvu.“

„Zapisali bomo vaš ugovor, ki se mi zdi dobro utemeljen, čeprav nimate dokazov, da ste res angleški vojak. Kljub temu boste pa sojeni zavoljo druge obtožbe.“

„Tudi glede tega zanikam vašo jurisdikcijo.“

„Na kakšni osnovi?“

„To ni pravilno sestavljeno sodišče. Njeni člani niso bili zakonito določeni.“

„O tem se ne ujemava,“ je dejal Il Lupo, ne da bi se razburil. „Gverilske skupine so enote, ki podpirajo zaveznike. Imajo identiteto de facto kot vojaške enote in sumarično jurisdikcijo v krajevnih vojnih prizoriščih. Njihova oblast poteka konec koncev od Visokega zavezniškega poveljstva in od Zasedbenih oblasti v Italiji.“

„V tem primeru nimam kaj reči.“

Il Lupo je vjudno prikimal.

„Dobro. Želimo, kajpak, da se razsodi pravično. Vi boste razpolagali z določenim časom, da pripravite svojo obrambo. Predlagam, da izpraznimo to sobo. Prinesli vam bodo kavo in nekaj jesti. Doktor Meyer je pripravljen, da deluje kot vaš advokat branilec. Jaz kot predsednik sodišča sem pripravljen priznati vso težo kateremu koli ugovoru, ki ga predstavite. Je jasno?“

Prvikrat po svojem prihodu se je Nerone nasmehnil.

„Zelo jasno. V slast mi bo šla vaša kava.“

Na znamenje Il Lupa so strazarji odšli na vrt in trije moški so ostali sami. Meyer ni rekel ničesar. Stopil je k prenosnemu kuhalniku in začel pripravljati kavo. Nerone se je usedel in Il Lupo mu je ponudil cigareto ter mu jo prižgal. Nato je sedel na rob mize in dejal prijazno:

„Bila je neumnost, da ste ostali.“

„Zadeva je storjena,“ je kratko odvrnil Nerone. „Čemu bi razpravljali o njej.“

„Ker me vi zanimate. Občudujem vas, ne morem pa si vas predstavljati v vlogi mučenca.“

„Vi ste mi jo pripravili.“

„In vi ste jo sprejeli.“

„Da.“

„Zakaj?“

„Ugajajo mi sedmere besede,“ je dejal resno Nerone: „In bolj kot vse druge poslednja: „Dopolnjeno je.““

„Vi in vaše delo,“ je odvrnil Il Lupo.

Nerone je napravil brezбриžno kretnjo.

„Delo nima važnosti. Milijon ljudi ga bo lahko opravljalo bolje. Verjetno je, da ga boste vi bolje opravili. Delo umre. Koliko bolnikov je ozdravil Kristus? In koliko od njih jih še danes živi? Delo je izraz tistega, kar je človek, kar čuti, kar veruje. Če obstane, če se razvija, to ni zavoj tistega, ki ga je začel, ampak ker drugi mislijo in čutijo ter

verujejo na isti način. Vaša lastna partija je primer za to. Vi boste tudi umrli. Kaj se bo zgodilo tedaj?“

„Delo se bo nadajevalo,“ je dejal Il Lupo. Njegove svetle oči so se nenadno zaprle kot pred velikim razodetjem. „Delo se bo nadaljevalo. Stari sistemi se bodo zrušili zovoljo lastne pokvarjenosti in ljudstvo bo doseglo, kar mu pripada. Zgodilo se je v Rusiji. Zgodilo se bo v Aziji. Amerika bo ostala osamljena. Evropa se bo morala uvrstiti. Zgodilo se bo, Nerone. Možno je, da mene ne bo tu, da bi videl, toda jaz nisem važen.“

„Ta je razlika med nama,“ je dejal Giacomo Nerone po tihem. „Vi pravite, da niste važni. Jaz pa pravim, da sem... Kar se mi bo zgodilo, je važno za vso večnost, ker sem bil od večnosti v božjem razumu... jaz, slepi, nepomembni, nerodni, propadli. Jaz sem bil, jaz sem, jaz bom!“

„Vi to zares verujete?“ Oči Il Lupa so ga preiskovale kot kirurški nož.

„Da.“

„Bi za to tudi umrli?“

„Tako se zdi.“

Il Lupo ni odgovoril. Pogledal je na uro in dejal živahno:

„Postregli si bomo s kavo in boste lahko počivali vse dopoldne. Sodbi vas bomo podvrgli ob eni. Kako se mislite braniti pred sodiščem?“

„Je važno?“

„Dejansko ne. Sodba bo pač le

formalna. Izvršitev smrtne kazni je določena za ob treh popoldne ‘

Neronejev obraz se je nenadno pomračil.

„Zakaj tako pozno?“ je vprašal. „Jaz bi rad, da bi se kmalu končalo.“

„Mi je žal,“ je odvrnil prijazno Il Lupo. „Ne gre za krutost z moje strani. Je le zadeva pravega vladanja. Ostalo bo manj časa za nemire in demonstracije. Ko bodo nehali komentirati in začeli razmišljati, bo čas za večerjo. Vi razumete, kajne?“

„Popolnoma,“ je dejal Giacomo Nerone.

Meyer je prinesel kavo in vse drugo za zajtrk na mizo in so sedli skupaj ter zajtrkovali v tišini kot družina. Ko so končali, je vprašal Il Lupo:

„Rad bi vedel, če nameravate pred eksekucijo imeti kakšen govor?“

Nerone je odkimal.

„Nikdar v vsem svojem življenju nisem imel nobenega govora. Čemu?“

„Me veseli,“ je dejal Il Lupo živahno. „Drugače bi vas moral dati bičati, predno bi vas odpejljali od tod. Ne smem dovoljevati junaških kretenj.“

„Jaz nisem noben junak,“ je odvrnil Giacomo Nerone.

Prvič mu je spregovoril Meyer. Ne da bi vzdignil oči od mize, mu je dejal med zobmi:

„Če hočete biti sami, pojdite v drugo sobo. Nihče vas ne bo nad-

legoval. Jaz vas bom poklical, ko bomo nared za začetek.“

Nerone ga je pogledal hvaložno.

„Hvala, Meyer. Bili ste dober prijatelj. Spominjal se vas bom.“

Vstal je od mize in odšel v sosednjo sobo ter zaprl za sabo vrata. Oba moška sta se spogledala. Čez trenutek je dejal Il Lupo obzirno:

„Meyer, po izvršitvi obsodbe postanete prosti službe. Če hočete poslušati moj svet, odidite za nekaj časa. Vi niste za te reči.“

„Vem,“ je dejal Aldo Meyer s slabotnim glasom. „Ne verujem zadosti ne na ta način ne oni drugi...“

— — —

„In drugo?“ je vprašal Blaise Meredith.

Suhe Meyerjeve roke so izrazile s kretnjo, da je bilo vse končano.

„Bilo je zelo preprosto. Sodili so ga in obsodili kot krivega. Peljali so ga po hribu navzgor do starega oljčnega drevesa, ga zvezali k drevesu in ga ustrelili. Vsi vaščani so bili tam, celó otroci.“

„Pa Nina?“

„Tudi. Približala se mu je, ga poljubila in se umaknila nazaj. Še med ustrelitvijo ni rekla ničesar, toda ko so drugi odšli, je ona ostala. Bila je še zmeraj tam, ko ga je tisto noč prišla tja iskat skupina ljudi, da bi ga pokopali.“

„Kdo so ga pokopali?“

„Anzelm, contessa, dva moška iz dvorca, Nina... in jaz.“

Meredith je zbeگان namrščil obrvi.

„Ne razumem tega.“

„Je zelo preprosto. Mi trije smo ga hoteli zasovražiti, toda navsezadnje nas je osramotil in smo ga vzljubili.

„In vendar,“ je vztrajal Meredith, „ko sem dospel, ste se ga vsi bali.“

„Vem“ je momljal Meyer. „Ljubezzen je najstrašnejša stvar kar jih je na svetu.“

Enajsta ura je odbila, ko je Blaise Meredith zapuščal doktorjevo hišo, da bi se vrnil v dvorec. Preden je odšel, mu je Meyer pokazal zadnje Neronejevo pismo in mu izročil zavoj, v katerem so bili drugi papirji. Voščila sta si lahko noč in Meredith je počasi lezel po kamniti cesti ob luninem svitu.

Polastilo se ga je občutje oddaljenosti in ločenosti, kot če bi zapuščal lastno telo in bil nekje na tujem in ob drugem času. Prenehali so dvomi in muke; ostajala je velika mirnost. Okrog njeга so besneli siloviti hudourniki, toda on je bil v brezvetrju, v središču ciklona, v čudesu tišine in mirnih vodá.

Enako kot Giacomo Nerone se je bližal koncu svojega iskanja. Kot Nerone je uvidel, da bo njegova smrt prišla s prenagljeno silo, neizbežna, a kratkotrajna kot sončni zahod. Bal se je je, vendar ji je šel naproti sam in prešinjen z mirom poslednje odločitve. Prispel je do železnih vrat gra-

ščine in šel mimo naprej. Prisilil se je, da je lezel po zadnji strmi rebri do kraja Neronejeve usmrtnitve. To je bila majhna planota, kjer se je dvigalo oljčno drevo kot črn križ proti bledemu mesecu. Ko je prišel tja, je pustil zavoj na tleh in se oprl na drevo. Začutil je močno utripanje svojega srca in hrapavost drevesne skorje na svoji koži. Počasi je dvignil roke, da so obstale vzdolž grčavih vej in so mu suhe vevice opraskale kožo na rokah.

Giacomo Nerone je bil v tej drži, privezan v zapestjih in gležnjih in z zavezanimi očmi, v trenutku dokončne predaje. Sedaj je bil na vrsti Blaise Meredith, hladni duhovnik iz kongregacijske palače. Njegovo telo je otrpnilo, njegov obraz se je skrčil od smrtneга boja spričo odločitve, medtem ko je silil svojo voljo k dejanju pokorščine. Zdelo se mu je, da je preteklo celo stoletje, preden je izvil iz sebe besede, šepetajoče in agonijske:

„Vzemi me, o Bog! Napravi z mano, kar hočeš... naj grem v pozabo ali pa naj postanem predmet posmehovanja. Toda daj mi dečka, v spominu na njegovega očeta!“

Že je bilo izraženo in storjeno. Človek se je prodal na dražbi svojemu Stvarniku. Bil je čas vrnitve domov, da bi legel in ne zaspal. Čas se je bližal h koncu. Predno bo prišlo jutro, bo morali prebrati papirje Giacoma Neroneja in pisati valentskemu škofu.

med nami v Argentini

Priprava mladine na veliko noč

V hiši duhovnih vaj Malinckrodt — Ruta 3, km 39,5 — je opravilo duhovno pripravo na veliko noč (enodnevne duhovne vaje) v nedeljo 16. marca 50 mladih fantov od končane ljudske šole do 16. leta, v nedeljo 23. marca pa 30 deklet iste starosti. Vodil jih je dr. Alojzij Starec.

Duhovne obnove za veliko noč

Duhovne obnove za veliko noč so bile po vseh slovenskih verskih središčih Velikega Buenos Airesa. V Berazateguiju, v San Justu, na Pristavi in v cerkvi Marije Pomagaj jih je vodil msgr. Anton Orehar, v Ramos Mejiji Gregor Mali, v San Martinu dr. Filip Žakelj in msgr. Orehar in v Slovenski vasi Franc Urbanija.

Velika noč

Na cvetno nedeljo je bil po slov. verskih središčih blagoslov oljčnih vej in slovenskih butaric, za katere je vsako leto več zanimanja, nato procesija in maša z branjem pasijona po Mateju. Udeležba pri tem obredu je bila povsod izjemno številna. Tudi

tisti rojaki namreč, ki hodijo redno med letom k službi božji v argentinske cerkve, prihajajo na cvetno nedeljo in k obredom velikega tedna v slovenska verska središča, zlasti še v cerkev Marije Pomagaj v Slovenski hiši.

Na veliki četrtek je bila v cerkvi Marije Pomagaj ob 19 slovesna večerna maša, nato prenos sv. Rešnjega telesa in češčenje: od 20—21 za žene, od 21—22 za dekleta, od 22—23 za moške in od 23 do polnoči za fante.

Tudi na veliki petek je bilo sv. opravilo ob 19. Po berilih je bil peti pasijon po Janezu, pridiga, prošnje za vse potrebe, češčenje križa, obhajilo in križev pot. Pri češčenju križa so se vsi udeleženci zvrstili za poljub razpela, kar se sicer zelo zavleče, vendar je ljudem ta način češčenja križa všeč.

Na veliko soboto je bil po vseh slovenskih krajih blagoslov velikonočnih jedil.

Obredi velikonočne vigilijske noči so začeli ob 22. Rojaki so povsem napolnili cerkev in obširno dvorišče, ki

se skladno poveže s cerkvijo v enoten bogoslužni prostor. Vse obrede je opravil msgr. Anton Orehar; v četrtek sta mu asistirala Matija Lamovšek in dr. Alojzij Starc, v petek Gregor Mali in Jože Škerbec, v soboto pa Gregor Mali in Jure Rode. Pri vseh obredih je pel „Gallus“ pod vodstvom dr. Julija Savellija, pri harmoniju pa je spremljala Anka Savelli-Gaserjeva.

V pridigah velikega tedna je msgr. Orehar poudaril te-le misli:

Z obredi velikega tedna končujemo naše duhovne obnove — spravo z Bogom.

Zahvalimo se mu za postavitev sv. Rešnjega telesa in duhovništva ter prosimo, da bi bili vsega tega vedno bolj vredni. Po zgledu Jezusa, ki uči ljubezen pri zadnji večerji in izkaže sovražnikom na križu, se naučimo odpustiti njim, ki jim nismo pri srcu, uredimo svoje misli, besede in ravnanje z bližnjim, da dosežemo namene svetega leta ter resnično urejeno življenje naše slovenske skupnosti. Ko premišljujemo krutost Jezusove smrti in verujemo, da je vse to trpel za grehe vsakega od nas, bomo resno vzeli sklepe duhovnih obnov, da ne bomo samo pustili greha, temveč v dobrem vsaj nekaj napredovali.

Na veliki petek molimo posebej za tiste, ki sovražijo Boga in Cerkev, saj je petina katoličanov po svetu v krajih, kjer jo preganjajo. Molimo tudi za svoje brate in sestre po veri v domovini, da bi uživali polno svobodo svojega verskega udejstvovanja v pravem pomenu besede. Ob tride-

setletnici odhoda od doma preverimo svojo zvestobo idealom, ki so nas peljali od doma, kar je imelo posledico izgube domovine, ki je vsakemu draga in do katere imamo še danes pravico. Z milostmi, ki jih bomo dobili po molitvi, zlasti družinski, ter po zakramentih, bomo to zvestobo zlasti veri utrdili in ohranili ter tudi svetu upali oznanjati krutost brezbožnega komunizma, posebej v deželi, v kateri živimo, ki doživlja toliko nesrečo nasilja in deželi pripravljajo veliko nevarnost bodočnosti.

Iz dejstva vstajenja Gospodovega hočemo črpati zaupanje v Njega, ki je trpel in vstal za nas ter ostane vedno z nami, da le mi ostanemo pri Njem.

Občni zbor „Zedinjene Slovenije“

V nedeljo 18. marca je bil v Slovenski hši v Buenos Airesu 20. občni zbor društva „Zedinjena Slovenija.“ Pred občnim zborom je bila v cerkvi Marije Pomagaj maša za žive in umrle člane društva. Občni zbor je začel predsednik Božo Stariha. Po molitvi za umrle člane v preteklem letu letu so sledila poročila odbornikov: tajnika Vilka Cudermana, blagajnika Franca Pergarja, kulturnega referenta arh. Jureta Vombergarja, ravnatelja „Srednješolskega tečaja Marka Bajuka“ Pavleta Ranta, mladinskega referenta inž. Jerneja Dobovška in Marjane Marn, vodja vaditeljskih tečajev prof. Tineta Vivoda, šolskega referenta Franca Vitriha in predsednika Starihe. Po razgovoru o poročilih je za nadzorni odbor poročal

Emil Cof in predlagal razrešnico odboru.

V novi odbor so bili izvoljeni: Marjan Loboda, predsednik; Jože Miklič in inž. Jernej Dobovšek, podpredsednika; Tine Selan, tajnik; Stane Mehle, blagajnik, in odborniki: Marjana Batagelj, Vilko Cuderman, Janez Dimnik, dr. Jože Dobovšek, Ignacij Glinšek, Ignacij Grohar, Jože Markež, Stanko Oberžan, msgr. Anton Orehar, Franc Pergar, Franc Pernišek, Lojze Rezelj, Miloš Stare, Božo Stariha, prof. Franci Sušnik prof. Tine Vivod, Franc Vitrih, arh. Jure Vombergar, Lojze Žužek; na mestniki: Marjana Marn, Franc Lobnik, inž. Ivo Majhen, Beno Tičar; nadzorni odbor: Emil Cof, dr. Marko Kremžar, dr. Milan Komar. — Občni zbor je sklenil novoizvoljeni predsednik Loboda z besedami: „Sto-pamo v 30-letnico zgodovinskih dogodkov, ki jih bomo proslavili v Argentini in tudi drugod po svetu. Prepričani bodimo, da smo na pravilni poti in skrbimo, da bo naša 30-letnica svečana potrditev naše borbe za pravilno idejo.“

Občni zbor društva „Slovenska vas“

V nedeljo 9. marca je bil v Hladnikovem domu 22. redni občni zbor društva Slovenska vas, ki ima 194 članov, na katerem so odborniki podali poročila iz različnih področij društvenega delovanja. Pri volitvah je bil odbor le delno zamenjan.

Odbor sestavljajo: Slavko Reven, predsednik; Cene Bokalič, podpredsednik; Ignacij Glinšek, tajnik; Sta-

ne Jemec, gospodar; Franci Stanovnik, kult. referent; Vinko Glinšek in Anči Koprivnikar — predsednika mlad. organizacij — odbornika; v nadzornem odboru so: Jože Čampa, Marija Gorše in Stane Guzelj.

Večne obljube s. Gregorije Sušnik

Večne obljube je v provincialni kapeli slov. šolskih sester v San Lorenzo napravila na svečnico s. Gregorija Sušnik iz Slovenske vasi v Lanusu. Cerkevne obrede je opravil msgr. Anton Orehar. Ime Gregorija so sestri izbrali v spomin na škofa dr. Gregorija Rožmana. Redovnica je sestra lazaristovskega duhovnika Rada Sušnika.

Začetek šolskega leta

V nedeljo 9. marca je bila za slovenske ljudske šole v Buenos Airesu prireditve za začetek novega šolskega leta. Ob 16. uri je bila v cerkvi Marije Pomagaj šolska maša na čast Sv. Duhu, ki so se je udeležile vse šole s svojimi zastavami, Msgr. Anton Orehar je v pridigi poudarjal potrebo sodelovanja staršev s šolo.

V dvorani je pozdravil vse navzoče, otroke, starše in učiteljstvo, predsednik učiteljskega sveta Franc Vitrih, se zahvalil učiteljem za njihovo delo in izročil novo šolsko knjigo „Slovenski svet“ sestavljavcem in sodelavcem ter dobrotnikom novega učbenika. Po besedah Pavleta Ranta je Marjan Pfeifer projektiral „Sprehod po Sloveniji v sliki in glasbi.“

Naslednjo soboto, 15. marca, se je začel redni pouk po vseh šolah.

novice iz Slovenije

Duhovnik Jakob Richter — umrl

24. februarja je v Mariboru umrl duhovnik Jakob Richter. Rojen je bil v Novi štifti pri Gornjem gradu l. 1902, študiral je v Mariboru in 1926 postal duhovnik. Nekaj časa je bil kaplan v Oplotnici, nato pa je postal prefekt v dijaškem semenišču v Mariboru, pozneje pa ravnatelj tega zavoda. Dolga leta je bil profesor verouka na gimnaziji. Med vojno je živel v Zagrebu, kjer je veliko pomagala izgnanim Slovincem. Po vojni je postal župnik in dekan v Šmarju pri Jelšah, pred 10 leti pa se je vrnil v Maribor in prevzel škofijski arhiv. V tej službi se je posvetil raziskovanju verske preteklosti mariborske škofije in slovenske Cerkve. Naj počiva v miru!

Katehetski tečaj

Februarja je bil v Mirenkem gradu pri Novi Gorici enotedenski tečaj za izpopolnjevanje katehetov. Predavanj in resnega dela po skupinah se je udeleževalo 106 katehistinj in katehetov. To je bila v vrsti petih dosedanjih tečajev najve-

čja udeležba. Letos so prvič usmerili pozornost na pripravljanje katehetov za katehizacijo odraslih. Udeležence tečaja je obiskal tudi primorski škof Jenko.

Tečaj je vodil Albert Metlikovec, predavali pa so dr. Valter Dermota (Delovanje psihičnih naprav pri oblikovanju osebnosti staršev za versko vzgojo njihovih otrok), dr. p. Marijan šef (Zakon kot sredstvo in okolje rasti k osebnosti), dr. Anton Strle (Religioznost kot sestavina zakonskega življenja — teologija zakona), dr. Josip Weissgerber (Razvojna pogojenost religioznosti) ter dr. Vekoslav Grmič (Religiozna vzgoja v družini).

Teološki tečaj za duhovnike

V začetku aprila je bil v Mariboru in Ljubljani dvodnevni tečaj o pastoralnih vprašanjih za duhovnike. Pred začetkom 1. predavanja je bilo vsak dan opravilo božje besede. Na tečaju so predavali dr. Štefan Steiner (Teološki temelji pastoralne teologije), Albert Metlikovec (Pastoralni načrt), dr. Rafko Valenčič (Nova podoba krščanskega občestva), dr. Jože Rajhman (Mesto duhovnika v krščanskem občestvu) in Vinko Vegelj (Dušnopastirski pogovor).

Imenovanja

Za dekana dekanije Ribnica je bil na predlog dekanijske duhovščine imenovan za dobo 5 let Alojzij Dobrovoljc, župnik v Ribnici na Dolenskem, za upravitelja župnije Šmihelj pri Žužemberku pa je bil imenovan Jože Prijatelj, kaplan pri pri sv. Jakobu v Ljubljani.

SLOVENC PO SVETU

Duhovnik dr. Franc Walland, SDB, umrl

14. februarja letošnjega leta je umrl v mestecu Varazze ob Genovskem zalivu dr. Franc Walland, SDB, star 88 let. Rodil se je v Lescah na Gorenjskem dne 9. avgusta 1887. Gimnazijo je pričel v Kraju, dokončal pa pri salezijancih v Italiji. L. 1903 je vstopil v salezijansko družbo. V duhovnika je bil posvečen v Ljubljani 1911. Filozofijo in teologijo je študiral na Gregoriana v Rimu, kjer je tudi promoviral.

Med prvo svetovno vojno je bil kurat v Galiciji. Po vojni je vodil razne salezijanske zavode na Madžarskem, nato na Radni in na Rakovniku pri Ljubljani, kjer je dokončal zidanje cerkve Marije Pomladnice. Nekaj časa je bil voditelj salezijanskih bogoslovcev v Rimu.

L. 1929 je postal prvi slovenski salezijanski inšpektor in je v tej službi razširil družbo tudi na Hrvaško in vodil začetke družbe tudi na Slovenskem in češkem. V njegovem času so začele izhajati tudi znane rakovniške knjižice. Ko mu je potekla doba inšpektorja, so ga predstojniki poklicali na salezijansko papeško fakulteto v Torinu.

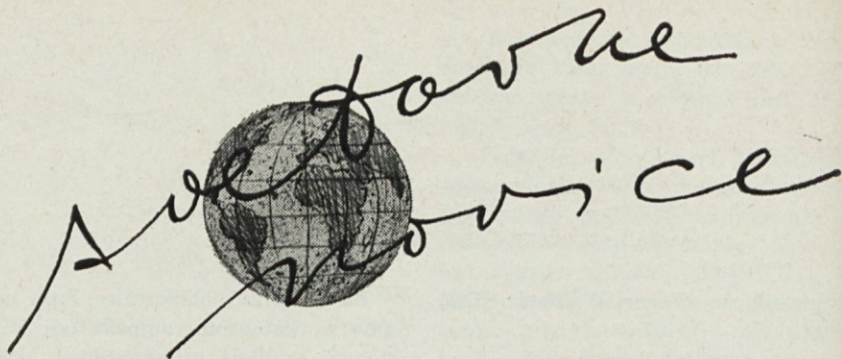
Bil je pravi oblikovalec duš, ne samo za katedrom, ampak tudi kot duhovni voditelj v spovednici, kot pridigar duhovnih vaj za redovnice, duhovnike in bogoslovce. Ko je bil kot profesor upokojen, je deloval v Alessiju, napisal nekaj učbenik za dijake in izobražence, ki pa še ni izšel v tisku. Izdal pa je v tisku duhovne vaje za izobražence.

Njegovo truplo je bilo prepeljano v Slovenijo in je njegove zasluge za salezijansko družbo na pogrebu na ljubljanskih Žalah orisal sedanji inšpektor Žerdin, pogrebne slovesnosti pa je opravil ljubljanski nadškof. Naj počiva v miru!

Slovenska birma v Hamburgu

Slovenci v Hamburgu se zbirajo v cerkvi sv. Antona. Duhovno jih oskrbuje izseljenski duhovnik Mirko Jereb, ki stanuje v Bremenu, kjer je središče njegovega dušnopastirskega področja.

Za nedeljo, 9. marca, je povabil ljubljanskega škofa Stanka Leniča, da je nekaterim slovenskim otrokom in tudi odraslim podelil birmo. Po obredu so se zbrali v dvorani k okrepčilu in razgovoru s škofom. Tudi slovenske pesmi ni manjkalo.

Ekumenski spomenik

Na Turracherhöhe v Avstriji, v višini 1783 m bosta zgradili cerkev skupno evangeljska superintenditura in katoliška škofija kot dokaz ekumenskih prizadevanj obeh cerkva.

Cerkev Notre Dame v nevarnosti

Pariški urbanisti so napravili načrt za cesto na stebrih, ki bi šla tik pariške stolnice Notre Dame in bi jo v veliki meri zakrila. Francoski predsednik je s posebnim dekretom zavrnil ta načrt, da ne bi bil pokvarjen prost pogled na to veličastno katedralo.

Na Irskem ni verske vojne

Nadškof iz Arnagha in irski primas kardinal Conway sta na oddaji vatikanskega radia poudarila, da na Severnem Irskem ni verske vojne, kakor svet napačno misli. Spopadi med Irci (ki so katoličani) in Angleži (ki so protestantni) imajo svoje globoke zgodovinske, socialne in politične korenine in nikakor ne verskih. Kardinal je še poudaril, da je poleg obeh ekstremističnih skupin na

Irskem veliko ljudi — lahko se reče velika večina —, ki želijo najti rešitev irskega vprašanja po mirni poti.

Isti pogledi glede splava

Grška pravoslavna cerkev je imenovala poseben odbor, ki naj sestavi etična načela za reševanje raznih spolnih vprašanj. Sedaj je ta odbor predložil pravoslavnemu sinodu poročilo, v katerem med drugim pove, da je namerni splav živega, a še nerojenega bitja, velik greh. Tudi ni dovoljeno predzakonsko spolno občevanje.

Nagrada Janeza XXIII. UNESCO

Letošnjo nagrado Janeza XXIII. je papež Pavel VI. podelil Organizaciji združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo (UNESCO). Nagrada ima namen spodbuditi prizadevanja za mir in vzgojo. Leta 1971 je tako nagrado dobila mati Terezija v Indiji.

Pritrgovanje hrane v korist lačnim

Ameriški škofje so povabili vernike, naj se dvakrat na teden postijo

v korist lačnim po svetu. V teh dneh naj se odpovedo štirim obrokom hrane, prihranjeni denar pa naj izročijo dobrodelnim ustanovam. Škofje prosijo vernike, naj se ne pustijo zapejljati različnim reklamam, ki vabijo k razsipnosti in kupovanju dragih živil. — Pritrgovanje hrane v korist lačnim so pred časom priporočili angleški in kanadski škofje.

Posledice preseljevanja ljudi

Škof Añoveros iz Bilbao (Španija), znan po svojem zavzemanju za pravice Baskov, je opozoril špance na problem preseljevanja ljudi v Španiji. V pastirskem listu, ki so ga na izseljensko nedeljo brali po vseh cerkvah njegove škofije, je zapisal, da preseljevanje prebivalcev pospešuje bogatenje nekaterih pokrajin in revščino v drugih. V 23 španskih provincah je danes manj ljudi, kot jih je bilo leta 1910.

Kdo najbolj škoduje širjenju evangelija?

Berlinski nadškof kardinal Bengscha je izjavil: „Tisti, ki spijo, ki so brezbrizni in se pustijo zaslužjevati zabavam, veliko bolj škodujejo širjenju evangelija kot neverni ljudje, ki se proti Bogu odkrito borijo.“

Sporazumi med katoliško in anglikansko cerkvijo

Ekumenska stremljenja napredujejo najbolj v odnosih med katoliško in anglikansko cerkvijo. Nedavno so predstavniki anglikanske duhovščine v Angliji soglasno odobrili sporazum o duhovniški službi, ki ga je sprejela Mednarodna anglikansko-katoliška

komisija, sestavljena iz škofov in teologov. Prav tako je ta sporazum odobrila Narodna konferenca katoliških duhovnikov v Angliji.

To je sedaj že drugi sporazum med katoličani in anglikanci. Prvi je bil glede Evharistije in je bil prav tako sprejet z velikim navdušenjem od velike večine duhovščine obeh cerkva.

Francozi so za privatne šole

V Franciji so napravili anketo glede privatnega šolstva. Tisoč Francozov raznih poklicev in raznih političnih prepričanj je bilo vprašanih, ali naj se da staršem na prosto, da si izberejo privatno ali državno šolo. 87% jih je odgovorilo pritrdilno. Kar je najbolj zanimivo pri tem, je to, da je tudi večina levičarjev bila za to, da se prepusti staršem svobodna odločitev glede izbire med državno in privatno šolo. Ko so v letu 1968 napravili podobno anketo, jih je samo 54% odgovorilo pozitivno, v letu 1971 pa 58%. Sedaj pa se je ta odstotek dvignil na 87%. Zanimivo je tudi to, da je v zadnjem času naval na privatne šole (ki so 95% katoliške) tako narastel, da te šole mnogih otrok ne morejo sprejeti.

Kazen izobčenja

Škofje države Connecticut (Združene države Amerike) so v skupnem pastirskem pismu izjavili, da bo izobčena iz Cerkve vsaka oseba, ki sodeluje pri prostovoljnem splavu. To velja za ženo, ki je napravila splav, kakor za zdravnike in bolničarke, ki pri tem sodelujejo.

Kje je kaj

UVODNIK	Spomin in opomin	257
OB NAŠI 30-LETNICI	Odhod (dr. Jože Krivec)	258
	Nekje je dan (Vinko Belič)	265
	Pogled nazaj, pogled naprej (Rudolf Smersu)	268
	Domov (Janko)	273
	Ozrmo še na to sončno se stran! (Avgust Horvat)	271
	Sen o vrnitvi (France Balantič)	279
	škof Rožman in molitev za narod (dr. Rudolf Kolarič)	280
OB 1. OBLETNICI CERKVE MARIJE POMAGAJ V B. A.	Cerkev Marije Pomagaj — dokaz naše du- hovne zrelosti (dr. Alojzij Kukovica) ...	283
	Razgovor z msgr. A. Orešarjem o graditvi cerkve	287
	Misli rojakov o cerkvi Marije Pomagaj ...	290
MAJ — MARIJIN MESEC	Srečal sem Marijo (Stanko Janežič)	289
	Marija — Slovencev Kraljica (M. Elizabeta)	293
	Marijina podoba v Nazaretu (msgr. Ignacij Kunstelj)	301
	Lujanski romar (dr. Tine Debeljak)	302
RAZNO	Sv. leto v Rimu (Roman Rus)	304
	Prvi maj — praznik dela	305
ROMAN	Hudičev advokat	307
NOVICE	Med nami v Argentini ..	313
	Novice iz Slovenije	315
	Slovenci po svetu	317
	Svetovne novice	318

duhovno življenje

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij
(msgr. Anton Orehar): urejuje uredniški odbor:

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158,
Buenos Aires.

Registro de la propiedad Intelectual No. 843-966

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158
Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103
USA.

Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3,
Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario,
Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je zaradi sedanjih
gospodarskih razmer 220 pesov za one, ki jo bodo poravnali do konca
marca 1975. Pznejše bomo morali upoštevati nadaljne gospodarske
spremembe; — v ZDA in Kanadi 9 dolarjev; v Avstriji 160 šilin-
gov; v Italiji 3.500 lir; drugje protivednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema in stalna zaglavja „Duhovnega življenja in „Bo-
žjih stezic“: Stane Snoj.

Kadar vas bodo preganjali v enem mestu, bežite v drugo. Kajti, resnično, povem vam: Ne boste obhodili Izraelovih mest, preden pride Sin človekov (Mt 10, 23).

Blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani, zakaj njik je nebeško kraljestvo.

Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali in preganjali in vse hudo zoper vas lažnivo govorili. Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih (Mt 5, 11-12).

